

Bruxelles, 15. lipnja 2021.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0228 (COD)

6115/2/21
REV 2

TRANS 72
FIN 107
CADREFIN 61
POLGEN 22
REGIO 18
ENER 39
TELECOM 59
COMPET 98
MI 85
ECO 24
CODEC 186
PARLNAT 135

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet:	Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 -Vijeće usvojilo 14. lipnja 2021.
----------	---

UREDBA (EU) 2021/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od ...

**o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredaba
(EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 172. i 194.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 440, 6.12.2018., str. 191.

² SL C 461, 21.12.2018., str. 173.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 14. lipnja 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od ... (još nije objavljeno u Službenom listu).

budući da:

- (1) Kako bi se postigao pametan, održiv i uključiv rast, potaknulo otvaranje radnih mjesta te kako bi se poštovale dugoročne obveze u pogledu dekarbonizacije, Unija treba modernu, multimodalnu i učinkovitu infrastrukturu u svojem prometnom, energetsom i digitalnom sektoru za doprinos povezivanju i integraciji Unije te svih njezinih otoka i regija, uključujući njezine udaljene, periferne, planinske i slabo naseljene regije. Tim bi se vezama trebalo doprinijeti poboljšanju slobodnog kretanja osoba, robe, kapitala i usluga. Transeuropske mreže trebale bi pojednostavniti prekogranične veze, potaknuti veću ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te doprinijeti konkurentnijem i održivijem socijalnom tržišnom gospodarstvu i borbi protiv klimatskih promjena.
- (2) Cilj je Instrumenta za povezivanje Europe („CEF”) ubrzavanje ulaganja u području transeuropskih mreža i osiguravanje financijskih sredstava, kako iz javnog tako i iz privatnog sektora, služeći se financijskom polugom, uz istodobno povećanje pravne sigurnosti i poštovanje načela tehnološke neutralnosti. CEF bi trebao omogućiti potpuno iskorištavanje sinergija između prometnog, energetsom i digitalnog sektora i time povećati djelotvornost djelovanja Unije te omogućiti smanjivanje troškova provedbe na najmanju moguću mjeru.

- (3) CEF bi također trebao doprinijeti djelovanju Unije u borbi protiv klimatskih promjena i poduprijeti ekološki i društveno održive projekte, među ostalim, prema potrebi, djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima. Konkretno, trebalo bi pojačati doprinos CEF-a postizanju ciljeva iz Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime¹ („Pariški sporazum”), kao i klimatskih i energetske ciljeva za 2030. te dugoročnog cilja dekarbonizacije.
- (4) CEF-om bi se trebala zajamčiti visoka razina transparentnosti i osigurati javno savjetovanje u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom.

¹ SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

- (5) Odražavajući važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, ovom se Uredbom namjerava doprinijeti uključivanju djelovanja u području klime i ostvarivanju općeg cilja od najmanje 30 % proračunskih rashoda Unije za podupiranje klimatskih ciljeva. Osim toga, ovom bi se Uredbom trebalo doprinijeti ambiciji da se u 2024. osigura 7,5 % godišnje potrošnje u okviru višegodišnjeg financijskog okvira („VFO”) za razdoblje 2021. – 2027. za ciljeve u području bioraznolikosti, a u 2026. i 2027. osigura 10 % godišnje potrošnje u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. za ciljeve bioraznolikosti, imajući pritom u vidu postojeća preklapanja između ciljeva u područjima klime i bioraznolikosti. CEF bi svojim djelovanjima trebao doprinijeti ciljevima u području klime s 60 % svoje ukupne financijske omotnice, među ostalim na temelju sljedećih koeficijenata: i. 100 % za rashode koji se odnose na željezničku infrastrukturu, infrastrukturu za napajanje, alternativna i održiva goriva, čisti gradski prijevoz, prijenos električne energije, skladištenje električne energije, pametne mreže, transport CO₂ i obnovljivu energiju; ii. 40 % za unutarnje plovne putove i multimodalni prijevoz te infrastrukturu za plin, pod uvjetom da omogućuje povećanje upotrebe obnovljivog vodika ili biometana. Detaljni koeficijenti praćenja rashoda za klimu koji se primjenjuju trebali bi, ako je to primjenjivo, biti usklađeni s koeficijentima utvrđenima u Prilogu I. Uredbi (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺. Relevantna će se djelovanja utvrditi tijekom pripreme i provedbe CEF-a te će se ponovno procijeniti u kontekstu relevantnih postupaka evaluacije i preispitivanja. Kako bi se spriječila osjetljivost infrastrukture na moguće dugoročne učinke klimatskih promjena i kako bi se osiguralo da su troškovi emisija stakleničkih plinova nastalih u projektu uključeni u ekonomsku evaluaciju projekta, projekti obuhvaćeni potporom CEF-a trebali bi biti predmet provjere otpornosti na klimatske promjene, ako je relevantno, u skladu sa smjernicama koje bi Komisija trebala sastaviti dosljedno sa smjernicama koje su sastavljene za druge programe Unije.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL ...).

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta ST 6674/21 (2018/0196 (COD)), a u bilješku unijeti broj, datum i upućivanje na SL za tu uredbu.

- (6) U skladu s člankom 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Unija u svim svojim aktivnostima teži uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti između muškaraca i žena. Rodna ravnopravnost i jednaka prava i mogućnosti za sve te uključivanje tih ciljeva trebalo bi uzeti u obzir i promicati tijekom ocjenjivanja, pripreme, provedbe i praćenja CEF-a.
- (7) Kako bi se ispunile obveze izvješćivanja u pogledu povlačenja sredstava iz fondova Unije za potporu mjerama koje su poduzete radi usklađivanja s ciljevima Direktive (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća¹, trebalo bi pratiti rashode povezane sa smanjenjem emisija ili onečišćujućih tvari u zraku na temelju te direktive.
- (8) Važan cilj CEF-a jest jačanje sinergija i komplementarnosti između prometnog, energetskog i digitalnog sektora. U tu bi svrhu CEF trebao omogućiti donošenje programa rada usmjerenih na konkretna područja za intervenciju, kao što su, na primjer, povezana i automatizirana mobilnost ili održiva alternativna goriva. Omogućivanje digitalne komunikacije moglo bi predstavljati sastavni dio projekta od zajedničkog interesa u području energetike i prometa. Uz to, CEF bi unutar svakog sektora trebao imati mogućnost da se određeni sinergijski elementi povezani s drugim sektorom smatraju prihvatljivima ako takav pristup povećava socioekonomsku korist od ulaganja. Trebalo bi poticati sinergije među sektorima putem kriterija za dodjelu u postupku odabira djelovanja te putem većeg sufinanciranja.

¹ Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ (SL L 344, 17.12.2016., str. 1.).

- (9) Uredbom (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđuju se smjernice za transeuropsku prometnu mrežu („TEN-T”) („smjernice za TEN-T”) u kojima se utvrđuje infrastruktura mreže TEN-T, određuju zahtjevi koje ona treba ispuniti i predviđaju mjere za provedbu mreže TEN-T. Konkretno, smjernicama za TEN-T predviđa se dovršetak osnovne mreže do 2030. stvaranjem nove infrastrukture te znatnom nadogradnjom i obnovom postojeće infrastrukture potrebne kako bi se osigurao kontinuitet mreže.
- (10) Kako bi se osigurala povezivost u cijeloj Uniji, djelovanja kojima se doprinosi izradi projekata od zajedničkog interesa u prometnom sektoru koji su financirani iz CEF-a, trebala bi se temeljiti na komplementarnosti svih vrsta prijevoza radi omogućivanja učinkovitih, međusobno povezanih i multimodalnih mreža. U njih bi trebalo uključiti ceste u onim državama članicama u kojima još uvijek postoji velika potreba za ulaganjima kako bi se dovršila njihova osnovna cestovna mreža TEN-T.

¹ Uredba (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o smjernicama Unije za razvoj transeuropske prometne mreže i stavljanju izvan snage Odluke br. 661/2010/EU (SL L 348, 20.12.2013., str. 1.).

- (11) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća¹ („Financijska uredba”), bespovratna sredstva moguće je dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, troškovi nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva nisu prihvatljivi, osim u propisno opravdanim iznimnim slučajevima. Kako bi se izbjegli poremećaji u potpori Unije koji bi mogli naštetiti interesima Unije, tijekom ograničenog razdoblja na početku VFO-a za razdoblje 2021.–2027. troškovi nastali u vezi s djelovanjima koja se podupiru na temelju ove Uredbe, a koji su se već započeli, trebali bi se moći smatrati prihvatljivima od 1. siječnja 2021., čak i ako su nastali prije podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.
- (12) Kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u smjernicama za TEN-T, potrebno je kao prioritet poduprijeti tekuće projekte za TEN-T, prekogranične veze i veze koje nedostaju te osigurati, ako je primjenjivo, da su podržana djelovanja u skladu s planovima rada za koridor utvrđenima na temelju Uredbe (EU) br. 1315/2013 te s općim razvojem ukupne mreže s obzirom na radne karakteristike i interoperabilnost.

¹ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (13) Konkretno, potpuno uvođenje Europskog sustava za upravljanje željezničkim prometom („ERTMS”) u osnovnu mrežu do 2030., kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 1315/2013, zahtijeva povećanje potpore na razini Unije i poticanje sudjelovanja privatnih ulagatelja.
- (14) Nadalje, važan preduvjet za uspješan dovršetak osnovne mreže TEN-T i za osiguravanje učinkovite intermodalnosti jest povezivanje zračnih luka na osnovnu mrežu TEN-T. Stoga bi prednost trebalo dati uspostavi takvih veza, ako one nedostaju.
- (15) Za provedbu prekograničnih djelovanja potreban je visok stupanj integracije u smislu planiranja i provedbe. Bez davanja prednosti bilo kojem od sljedećih primjera, ta bi se integracija mogla iskazati osnivanjem poduzeća za potrebe jednog projekta, uspostavom zajedničke upravljačke strukture, zajedničkog pothvata, bilateralnog pravnog okvira, okvira na temelju provedbenog akta na temelju članka 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013 ili bilo kojeg drugog oblika suradnje. Trebalo bi poticati uspostavu integriranih struktura upravljanja, uključujući zajedničke pothvate, među ostalim putem više razine sufinanciranja.
- (16) Pojednostavnjenjem mjera za promicanje izgradnje mreže TEN-T, koje su trenutačno u izradi, trebala bi se podupirati učinkovitija provedba projekata od zajedničkog interesa u području prometa.

- (17) Kako bi se u obzir uzelo povećanje prometnih tokova i razvoj mreže TEN-T, trebalo bi prilagoditi usklađenost koridora osnovne mreže i njihovih prethodno utvrđenih dionica. Takve prilagodbe koridora osnovne mreže ne bi trebale utjecati na dovršenje osnovne mreže do 2030., nego bi trebale povećati pokrivenost područja država članica koridorima i biti razmjerne kako bi se zadržala dosljednost i učinkovitost u razvoju i koordinaciji koridora. Zbog toga se duljina koridora osnovne mreže ne bi smjela povećati za više od 15 %. U dogledno vrijeme pri usklađivanju koridora osnovne mreže trebalo bi uzeti u obzir rezultate preispitivanja provedbe osnovne mreže predviđenog Uredbom (EU) br. 1315/2013. Pri preispitivanju u obzir bi trebalo uzeti regionalne prekogranične željezničke veze na mreži TEN-T koje su napuštene ili obustavljene, kao i druge promjene u sveobuhvatnoj mreži te učinak povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije.
- (18) Potrebno je promicati javna i privatna ulaganja u sve vrste prijevoza, kako bi se promicala pametna, interoperabilna, održiva, multimodalna, uključiva, pristupačna, sigurna i zaštićena mobilnost diljem Unije. U Komunikaciji od 31. svibnja 2017. pod naslovom „Europa u pokretu: Program za socijalno pravedan prelazak na čistu, konkurentnu i povezanu mobilnost za sve” Komisija je predstavila sveobuhvatan skup inicijativa za sigurniji promet, poticanje pametnog sustava naplate cestarina, smanjenje emisija CO₂, onečišćenja zraka i zagušenja, promicanje povezane i autonomne mobilnosti te osiguravanje primjerenih uvjeta i trajanja odmora za radnike. Te bi inicijative trebale biti popraćene financijskom potporom Unije putem CEF-a, ako je relevantno.

- (19) Na temelju smjernica za TEN-T zahtijeva se, u vezi s novim tehnologijama i inovacijama, da TEN-T omogući dekarbonizaciju svih vrsta prijevoza poticanjem energetske učinkovitosti i upotrebe alternativnih goriva uz istodobno poštovanje načela tehnološke neutralnosti. Direktivom 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđuje se zajednički okvir mjera za uspostavu infrastrukture za alternativna goriva za sve vrste prijevoza u Uniji kako bi se što je više moguće smanjila ovisnost o fosilnim gorivima i ublažio utjecaj prometa na okoliš i klimu. Tom se direktivom od država članica također zahtijeva da osiguraju javno dostupna mjesta za punjenje ili opskrbu do 31. prosinca 2025. Kako je Komisija navela u svojoj Komunikaciji iz studenoga 2017. pod naslovom „Ostvarivanje mobilnosti s niskom razinom emisija: Europska unija koja štiti naš planet, osnažuje svoje potrošače i brani svoju industriju i radnike”, potreban je sveobuhvatan skup mjera za promicanje mobilnosti s niskom razinom emisija; uključujući financijsku potporu ako tržišni uvjeti ne pružaju dovoljan poticaj.

¹ Direktiva 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva (SL L 307, 28.10.2014., str. 1.).

- (20) U kontekstu Komunikacije od 17. svibnja 2018. pod naslovom „Održiva mobilnost za Europu: sigurna, povezana i čista” Komisija je istaknula da će zbog automatiziranih vozila i naprednih sustava za povezivost vozila postati sigurnija, da će ih se lakše dijeliti i da će biti pristupačnija svim građanima, uključujući one kojima danas usluge mobilnosti nisu dostupne, kao što su starije osobe i osobe sa smanjenom pokretljivošću. U tom je kontekstu Komisija također predložila „Strateški akcijski plan EU-a za sigurnost na cestama” i izmjenu Direktive 2008/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Direktiva 2008/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture (SL L 319, 29.11.2008., str. 59.).

- (21) Kako bi se poboljšalo izvršenje projekata u području prometa u slabije razvijenim dijelovima mreže, sredstva iz Kohezijskog fonda uređenog Uredbom (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ trebalo bi prenijeti u CEF radi financiranja projekata u području prometa u državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda. U početnoj fazi, za 70 % prenesene omotnice, pri dodjeli sredstava projektima prihvatljivima za financiranje trebala bi se poštovati nacionalna dodjela sredstava u okviru Kohezijskog fonda. Preostalih 30 % prenesene omotnice trebalo bi na konkurentskoj osnovi dodijeliti najvećem mogućem broju projekata u državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda uz davanje prednosti prekograničnim vezama i vezama koje nedostaju. Prema državama članicama trebalo bi postupati jednako, a nedostatke koji proizlaze iz stalnih geografskih ranjivosti trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir. Komisija bi trebala podupirati države članice koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda u njihovim nastojanjima da razviju odgovarajući niz prihvatljivih projekata, osobito jačanjem institucionalnih kapaciteta dotičnih javnih uprava.
- (22) U svojim zaključcima od 21. srpnja 2020. Europsko vijeće suglasilo se da se, u širem kontekstu VFO-a za razdoblje 2021.–2027, iznos od 1 384 000 000 EUR (u cijenama iz 2018.) iz CEF-a upotrijebi za dovršetak glavnih prekograničnih željezničkih veza među kohezijskim zemljama koje nedostaju kako bi se poduprlo funkcioniranje unutarnjeg tržišta te da se na taj iznos primjenjuju pravila o sufinanciranju prijenosa iz Kohezijskog fonda u CEF.

¹ Uredba (EU) 2021/... Europskog parlamenta i Vijeća od... o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (SL ...).

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta st 6168/21 (2018/0197 (COD)), a u bilješku unijeti broj, datum i upućivanje na SL za tu uredbu.

- (23) Na temelju Zajedničke komunikacije od 10. studenoga 2017. pod naslovom „Poboljšanje vojne mobilnosti u Europskoj uniji”, u Zajedničkoj komunikaciji od 28. ožujka 2018. o Akcijskom planu za vojnu mobilnost istaknuto je da politika prometne infrastrukture pruža očitu priliku za povećanje sinergija između obrambenih potreba i mreže TEN-T s ukupnim ciljem poboljšanja vojne mobilnosti u cijeloj Uniji, uzimajući u obzir geografsku ravnotežu i moguće koristi za civilnu zaštitu. Vijeće je 2018., u skladu s Akcijskim planom za vojnu mobilnost, razmotrilo i potvrdilo vojne zahtjeve koji se odnose na prometnu infrastrukturu, a 2019. službe Komisije utvrdile su dijelove mreže TEN-T prikladne za dvojnu namjenu, uključujući potrebna poboljšanja postojeće infrastrukture. Financiranje Unije za projekte s dvojnog namjenom trebalo bi se provoditi u okviru CEF-a na temelju programa rada, uzimajući u obzir primjenjive zahtjeve utvrđene u kontekstu Akcijskog plana za vojnu mobilnost i svaki daljnji okvirni popis prioriteta projekata koji su države članice utvrdile u skladu s tim planom.
- (24) U smjernicama za TEN-T prepoznato je da se sveobuhvatnom mrežom osiguravaju pristupačnost i povezivost svih otoka i regija Unije, uključujući udaljene i najudaljenije regije. Nadalje, Komisija je u Komunikaciji od 24. listopada 2017. pod naslovom „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a” istaknula posebne prometne, energetske i digitalne potrebe najudaljenijih regija te potrebu da se osigura prikladno financiranje Unije kako bi se te potrebe ispunile, među ostalim putem CEF-a primjenom stopa sufinanciranja do najviše 70 %.

- (25) S obzirom na to da su potrebna velika ulaganja kako bi se ostvario napredak u dovršenju osnovne mreže TEN-T do 2030. (procijenjena na 350 milijardi EUR za razdoblje 2021.–2027.), dovršenju sveobuhvatne mreže TEN-T do 2050. i ulaganjima u dekarbonizaciju, digitalizaciju i urbani prijevoz (procijenjena na 700 milijardi EUR za razdoblje 2021.–2027.), primjereno je najučinkovitije upotrebljavati različite Unijine programe i instrumente financiranja čime se optimizira dodana vrijednost ulaganja koje podupire Unija. To bi se postiglo racionaliziranim procesom ulaganja kojim bi se povećala vidljivost prometnih projekata i dosljednost među relevantnim programima Unije, osobito CEF-om, Europskim fondom za regionalni razvoj, Kohezijskim fondom i programom InvestEU. Ako je primjenjivo, osobito bi se trebali uzeti u obzir uvjeti koji omogućuju provedbu, kako je utvrđeno u Prilogu IV. Uredbi (EU) 2021/...⁺.

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta ST 6674/21 (2018/0196 (COD)).

- (26) Uredbom (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđuju se prioriteti transeuropske energetske infrastrukture koje treba provesti kako bi se postigli ciljevi energetske i klimatske politike Unije, utvrđuju se projekti od zajedničkog interesa potrebni za provedbu tih prioriteta te mjere koje se odnose na izdavanje dozvola, uključivanje javnosti i propise za ubrzavanje i/ili olakšavanje provedbe tih projekata, uključujući kriterije za prihvatljivost tih projekata za dobivanje financijske potpore Unije. Pri utvrđivanju projekata od zajedničkog interesa u skladu s tom uredbom nastavit će se primjenjivati načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”, pri čemu će se projekti ocjenjivati u odnosu na scenarije potražnje za energijom koji su potpuno u skladu s energetskim i klimatskim ciljevima Unije.
- (27) U Direktivi (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća² naglašava se potreba za uspostavom poticajnog okvira za bolje iskorištavanje sredstava Unije uz izričito navođenje poticajnih djelovanja za pružanje potpore prekograničnoj suradnji u području obnovljive energije.

¹ Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 (SL L 115, 25.4.2013., str. 39.).

² Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

- (28) Iako je dovršetak mrežne infrastrukture i dalje prioritet za razvoj obnovljive energije, integracija prekogranične suradnje u području obnovljive energije i razvoj pametnog i učinkovitog energetskeg sustava koji uključuje rješenja za skladištenje i upravljanje potrošnjom koja pomažu održati ravnotežu elektroenergetske mreže, odražava pristup donesen na temelju paketa „Čista energije za sve Europljane” koji podrazumijeva kolektivnu odgovornost da se 2030. postigne ambiciozan cilj za obnovljivu energiju i izmijenjeni kontekst politike, pri čemu treba osigurati pravednu i primjerenu tranziciju s ambicioznim dugoročnim ciljevima dekarbonizacije.
- (29) Inovativne infrastrukturne tehnologije koje omogućuju prelazak na energiju i sustave mobilnosti s niskim emisijama i koje unapređuju sigurnost opskrbe, dok su istodobno usmjerene na veću energetske neovisnost Unije, ključne su za Unijin plan za dekarbonizaciju. Konkretno, Komisija je u Komunikaciji od 23. studenoga 2017. pod naslovom „Jačanje europskih energetske mreže” naglasila da će električna energija, s obzirom na to da obnovljiva energija do 2030. treba činiti polovinu proizvodnje električne energije, imati sve veću ulogu pokretača dekarbonizacije sektora kojima su dosad dominirala fosilna goriva, kao što su promet, industrija, grijanje i hlađenje, te da stoga težište transeuropske energetske infrastrukturne politike mora biti na ulaganjima u međusobnu povezanost elektroenergetskih sustava, skladištenje električne energije, projekte pametnih mreža i plinsku infrastrukturu. Kako bi se pružila potpora Unijinim ciljevima dekarbonizacije, integracije unutarnjeg tržišta i sigurnosti opskrbe, potrebno je posvetiti dužnu pažnju i dati prioritet tehnologijama i projektima koji doprinose prijelazu na gospodarstvo s niskim emisijama. Cilj je Komisije povećati broj projekata prekograničnih pametnih mreža i inovativnog skladištenja te transporta CO₂ koji se trebaju financirati iz CEF-a.

- (30) Prekogranični projekti u području obnovljive energije trebaju omogućiti troškovno učinkovito uvođenje obnovljive energije u Uniju te postizanje obvezujućeg cilja Unije od najmanje 32 % obnovljive energije u 2030. kako je navedeno u članku 3. Direktive (EU) 2018/2001 i doprinijeti strateškoj upotrebi inovativnih tehnologija koje se odnose na obnovljivu energiju. Ogledni primjeri prihvatljivih tehnologija uključuju proizvodnju obnovljive energije iz energije vjetra na kopnu i na moru, solarne energije, održive biomase, energije oceana, geotermalne energije ili njihovih kombinacija, njihovu priključenost na mrežu i dodatne elemente kao što su objekti za skladištenje ili pretvorbu. Prihvatljiva djelovanja nisu ograničena na sektor električne energije i mogu obuhvaćati druge nositelje energije i potencijalno povezivanje sektora s, na primjer, grijanjem i hlađenjem, pretvaranjem energije u plin, skladištenjem i prijevozom. Taj popis nije konačan kako bi se zadržala fleksibilnost s obzirom na tehnološki napredak i razvoj. Takvi projekti ne podrazumijevaju nužno fizičku vezu među državama članicama koje surađuju. Ti projekti mogu se izvoditi na državnom području samo jedne od uključenih država članica pod uvjetom da se primjenjuju opći kriteriji iz dijela IV. Priloga ovoj Uredbi.

- (31) Kako bi se podržala prekogranična suradnja u području obnovljive energije i tržišno prihvaćanje projekata, Komisija bi trebala olakšati razvoj prekograničnih projekata u području obnovljive energije. U energetske sektoru, u nedostatku dostatnog tržišnog prihvaćanja prekograničnih projekata u području obnovljive energije na tržištu, neiskorišteni proračun predviđen za prekogranične projekte u području obnovljive energije trebao bi se upotrijebiti za postizanje ciljeva transeuropskih energetskih mreža za djelovanja povezana s projektima od zajedničkog interesa kako je utvrđeno u Uredbi (EU) br. 347/2013, prije razmatranja moguće upotrebe mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora uspostavljenog Uredbom (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća¹.
- (32) Potrebno je poduprijeti projekte pametnih mreža koji uključuju proizvodnju, distribuciju ili potrošnju električne energije, primjenom upravljanja sustavima u stvarnom vremenu i utjecanjem na prekogranične energetske tokove. Potpora iz CEF-a za takve projekte trebala bi također odražavati središnju ulogu pametnih mreža u energetskej tranziciji i trebala bi pomoći u prevladavanju manjka financiranja koji trenutačno sprečava ulaganje u opsežno uvođenje tehnologije za pametne mreže.

¹ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskej unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

- (33) U kontekstu potpore Unije posebnu pozornost trebalo bi posvetiti prekograničnim energetske međupovezanostima, uključujući one potrebne za postizanje cilja elektroenergetske međupovezanosti od 10 % za 2020. i od 15 % za 2030. kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2018/1999. Uvođenje interkonekcijskih vodova za električnu energiju ključno je za integraciju tržišta i okončavanje energetske izolacije jer će omogućiti više obnovljive energije u sustavu, a time i ostvarivanje koristi od njihove različite potražnje i portfelja opskrbe obnovljivom energijom te od mreža vjetroelektrana na moru i pametnih mreža, i integrirati sve zemlje u tekuće i konkurentno energetske tržište.
- (34) Postizanje digitalnog jedinstvenog tržišta ovisi o osnovnoj infrastrukturi za digitalnu povezivost. Digitalizacija industrije Unije i modernizacija sektora poput prometa, energetike, zdravstvene zaštite i javne uprave ovise o općoj dostupnosti pouzdanih i cjenovno pristupačnih mreža velikog i vrlo velikog kapaciteta. Digitalna povezivost postala je jedan od presudnih faktora pri uklanjanju ekonomskih, društvenih i teritorijalnih nejednakosti pružanjem potpore modernizaciji lokalnih gospodarstava i isticanjem diversifikacije ekonomskih aktivnosti. Opseg intervencije CEF-a u području infrastrukture za digitalnu povezivost trebalo bi prilagoditi kako bi odražavao njezinu sve veću važnost za gospodarstvo i za društvo u cjelini. Stoga je potrebno utvrditi projekte od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost potrebne za ispunjavanje ciljeva Unije u pogledu digitalnog jedinstvenog tržišta i staviti izvan snage Uredbu (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Uredba (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o smjernicama za transeuropske mreže u području telekomunikacijske infrastrukture i stavljanju izvan snage Odluke br. 1336/97/EZ (SL L 86, 21.3.2014., str. 14.).

- (35) Komisija u svojoj Komunikaciji od 14. rujna 2016. pod naslovom „Povezivošću do konkurentnog digitalnog jedinstvenog tržišta – Ususret europskom gigabitnom društvu” („Strategija za gigabitno društvo”) utvrđuje strateške ciljeve za 2025. s ciljem optimiziranja ulaganja u infrastrukturu za digitalnu povezivost. Cilj je Direktive (EU) 2018/1772 Europskog parlamenta i Vijeća¹, među ostalim, stvaranje regulatornog okruženja koje će biti poticajno za privatna ulaganja u mreže za digitalnu povezivost. Međutim, jasno je da će uvođenje mreža na mnogim područjima Unije i dalje biti komercijalno neodrživo zbog različitih faktora kao što su udaljenost, teritorijalne ili geografske posebnosti, slaba naseljenost i razni socioekonomski faktori te im je stoga potrebno hitno posvetiti veću pozornost. Stoga bi CEF trebalo prilagoditi kako bi se doprinijelo postizanju tih strateških ciljeva utvrđenih u Strategiji za gigabitno društvo kojima se nastoji postići ravnoteža između ruralnog i urbanog razvoja te kako bi se dopunila potpora koja se pruža za uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta iz drugih programa, osobito EFRR-a, Kohezijskog fonda i programa InvestEU.

¹ Direktiva (EU) 2018/1772 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija (SL L 321, 17.12.2018., str. 36.).

- (36) Iako su sve mreže za digitalnu povezivost koje su spojene na internet suštinski transeuropske, što je prvenstveno zbog načina na koji rade aplikacije i usluge koje su njima omogućene, prioritet za potporu iz CEF-a trebalo bi dati djelovanjima s najvećim očekivanim učinkom na digitalno jedinstveno tržište, među ostalim njihovim usklađivanjem s ciljevima iz Strategije za gigabitno društvo, te na digitalnu transformaciju gospodarstva i društva, uzimajući u obzir uočene nedostatke tržišta i prepreke za provedbu.
- (37) Škole, sveučilišta, knjižnice, lokalne, regionalne ili nacionalne uprave, glavni pružatelji javnih usluga, bolnice i medicinski centri, prometna čvorišta i poduzeća koja se u velikoj mjeri oslanjaju na digitalne tehnologije subjekti su i mjesta koji mogu utjecati na važna socioekonomska kretanja na područjima na kojima se nalaze, uključujući ruralne sredine i slabo naseljena područja. Ti socioekonomski pokretači trebaju biti najnapredniji u pogledu gigabitne povezivosti kako bi kućanstvima, poduzećima i lokalnim zajednicama u Uniji omogućili pristup najboljim uslugama i aplikacijama. CEF-om bi se trebao podupirati pristup mrežama vrlo velikog kapaciteta, uključujući 5G sustave i drugu najnapredniju povezivost, kojima se tim socioekonomskim pokretačima može osigurati gigabitna povezivost kako bi njihovi pozitivni učinci na šire gospodarstvo i društvo u njihovim područjima bili što veći, među ostalim stvaranjem veće potražnje korisnika za poveživošću i uslugama.

- (38) Nepovezana područja diljem Unije uska su grla i neiskorišteni potencijal za digitalno jedinstveno tržište. U većini ruralnih i udaljenih područja visokokvalitetna internetska povezivost može imati bitnu ulogu u sprečavanju digitalnog jaza, izolacije i raseljavanja smanjenjem troškova dostave robe i usluga te u djelomičnom kompenziranju udaljenosti. Visokokvalitetna internetska povezivost potrebna je za nove gospodarske prilike kao što su precizna poljoprivreda ili razvoj biogospodarstva u ruralnim područjima. CEF-om bi se trebalo doprinijeti tomu da se za sva kućanstva u Uniji, ruralna i urbana, osigura fiksna ili bežična povezivost velikog kapaciteta, s težištem na uvođenju mreža u područjima u kojima su uočeni određeni nedostaci tržišta koji se mogu riješiti bespovratnim sredstvima niskog intenziteta. Sinergije djelovanja koja se podupiru iz CEF-a trebale bi se povećati u najvećoj mogućoj mjeri, pri čemu bi trebalo voditi računa o razini koncentracije socioekonomskih pokretača na određenom području i razini financiranja potrebnog za stvaranje pokrivenosti. Uz to, cilj CEF-a trebao bi biti postizanje sveobuhvatne pokrivenosti kućanstava i područja jer nije ekonomično nedostatke na već pokrivenim područjima otklanjati u kasnijoj fazi.
- (39) Osim toga, na temelju uspjeha inicijative WiFi4EU, CEF-om bi se trebalo nastaviti podupirati pružanje besplatne, sigurne, visokokvalitetne, lokalne bežične povezivosti u središtima lokalnog javnog života, među kojima su subjekti kojima je povjerena javna zadaća kao što su javna tijela i pružatelji javnih usluga, te vanjski prostori dostupni javnosti, kako bi se u lokalnim zajednicama promicala digitalna vizija Unije.

- (40) Digitalna infrastruktura važna je odskočna daska za inovacije. Kako bi se ostvario najveći mogući učinak, CEF bi se trebao usmjeriti na financiranje infrastrukture. Pojedinačne digitalne usluge i aplikacije, poput onih koje obuhvaćaju razne tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija ili primjenu umjetne inteligencije, trebale bi stoga biti izvan područja primjene CEF-a te bi se umjesto toga trebale razmatrati u okviru drugih instrumenata kao što je, prema potrebi, program Digitalna Europa, uspostavljen Uredbom (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća¹. Također je važno maksimalno povećati sinergije između različitih programa.
- (41) Za održivost očekivanih digitalnih usluga sljedeće generacije, poput usluga „interneta stvari” i digitalnih aplikacija, od kojih se očekuju znatne koristi za različite sektore i društvo u cjelini, bit će potrebna neprekinuta prekogranična pokrivenost 5G sustavima, posebno kako bi se omogućilo da korisnici i predmeti ostanu povezani dok su u pokretu. Međutim, scenariji podjele troškova uvođenja 5G mreža među tim sektorima i dalje su nejasni, a opaženi rizici komercijalnog uvođenja u nekim ključnim područjima vrlo visoki. Očekuje se da će cestovni koridori i željezničke veze biti ključna područja za prvu fazu novih aplikacija u području povezane mobilnosti i zato oni predstavljaju ključne prekogranične projekte za financiranje u okviru CEF-a.

¹ Uredba (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa i stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240 (SL L 166, 11.5.2021. str. 1.).

- (42) Uvođenje okosnica elektroničko-komunikacijskih mreža, uključujući podmorske kabele kojima se europska područja povezuju s trećim zemljama na drugim kontinentima ili kojima se povezuju europski otoci, najudaljenije regije ili prekomorske zemlje i prekomorska područja, među ostalim preko teritorijalnih voda Unije i isključivih gospodarskih pojaseva država članica, potrebno je kako bi se osigurala zalihost takve vitalne infrastrukture, povećali kapacitet i otpornost digitalnih mreža Unije te doprinijelo teritorijalnoj koheziji. Međutim, ti su projekti često komercijalno neodrživi bez javne potpore. Osim toga, trebala bi biti dostupna potpora za nadopunjavanje europskih resursa računalstva visokih performansi s odgovarajućim vezama terabitnog kapaciteta.
- (43) Djelovanjima kojima se doprinosi projektima od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost trebala bi se uvesti najbolja dostupna i najprikladnija tehnologija za određeni projekt koja pruža najbolju ravnotežu između najnaprednijih tehnologija u smislu kapaciteta protoka podataka, sigurnosti prijenosa, otpornosti mreže i troškovne učinkovitosti. Takvim uvođenjima trebalo bi dati prednost u programima rada uzimajući u obzir kriterije iz ove Uredbe. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta može uključivati pasivnu infrastrukturu kako bi se postigle ne samo maksimalne socioekonomske koristi, nego i koristi za okoliš. Naposljetku, pri određivanju prioriteta za djelovanja trebala bi se uzeti u obzir potencijalna pozitivna prelijevanja u smislu povezivosti, na primjer ako se provedenim projektom može poboljšati ekonomska opravdanost budućih širenja mreže kojima bi se dodatno pokrila državna područja i stanovništvo u trenutačno nepokrivenim područjima.

- (44) Unija je razvila vlastitu tehnologiju za satelitsko određivanje položaja, navigaciju i određivanje vremena (PNT) (programi Galileo i EGNOS) i svoj vlastiti program za promatranje i praćenje Zemlje (Copernicus). Programi Galileo i EGNOS te program Copernicus nude napredne usluge kojima se stvaraju znatne gospodarske koristi za javne i privatne korisnike. Stoga bi svaka prometna, energetska ili digitalna infrastruktura koja se financira iz CEF-a, u kojoj se koristi PNT ili usluge promatranja Zemlje, trebala biti tehnički kompatibilna s tim programima.
- (45) Pozitivni rezultati prvog poziva na podnošenje ponuda u okviru mješovitog financiranja, pokrenutog 2017. u okviru trenutnog programa, potvrdili su važnost i dodanu vrijednost upotrebe bespovratnih sredstava Unije u kombinaciji s financiranjem Europske investicijske banke, nacionalnih razvojnih banaka ili drugih razvojnih i javnih financijskih institucija te financijskih institucija i ulagatelja iz privatnog sektora, među ostalim u obliku javno-privatnih partnerstava. Mješovito financiranje trebalo bi doprinijeti privlačenju privatnih ulaganja i osigurati učinak poluge ukupnog doprinosa javnog sektora, u skladu s ciljevima programa InvestEU. CEF-om bi se stoga i dalje trebala podupirati djelovanja koja se mogu financirati kombinacijom bespovratnih sredstava Unije i drugih izvora financiranja.
- (46) Iznosi upotrijebljeni za operacije mješovitog financiranja u prometnom sektoru ne bi trebali premašiti 10 % iznosa iz naslova 1. stavka 2. VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Trebalo bi moći koristiti operacije mješovitog financiranja, primjerice za djelovanja koja se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost.

- (47) Ciljevi politike CEF-a također se trebaju ostvarivati s pomoću financijskih instrumenata i proračunskog jamstva u okviru sastavnica politika programa InvestEU. Djelovanja iz CEF-a trebala bi se upotrijebiti za povećanje ulaganja rješavanjem tržišnih nedostataka ili neoptimalnih situacija za ulaganja, na razmjeran način, bez udvostručivanja ili istiskivanja privatnog financiranja, osobito ako djelovanja nisu komercijalno održiva, ali imaju jasnu e dodanu vrijednost Unije.
- (48) Kako bi se poticao integrirani razvoj inovacijskog ciklusa, potrebno je osigurati komplementarnost inovativnih rješenja razvijenih u kontekstu okvirnih programa Unije za istraživanja i inovacije te inovativnih rješenja razvijenih uz potporu iz CEF-a. U tu svrhu, sinergijama s programom Obzor Europa, uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća¹, treba osigurati da su potrebe u pogledu istraživanja i inovacija u prometnom, energetske i digitalnom sektoru unutar Unije utvrđene i uspostavljene tijekom procesa strateškog planiranja Obzora Europa. Nadalje, sinergijama s programom Obzor Europa treba osigurati da se CEF-om podupire opsežno uvođenje inovativnih tehnologija i rješenja u područjima prometne, energetske i digitalne infrastrukture, posebno onih koji proizlaze iz Obzora Europa. Uz to, sinergijama s programom Obzor Europa treba osigurati lakšu razmjenu podataka i informacija između Obzora Europa i CEF-a, na primjer izdvajanjem tržišno najspremnijih tehnologija iz Obzora Europa koje bi se mogle dalje uvoditi putem CEF-a.

¹ Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021., str. 1.).

- (49) Trajanje CEF-a trebalo bi uskladiti s trajanjem VFO-a. Ovom Uredbom trebala bi se utvrditi financijska omotnica za cijelo razdoblje 2021.–2027., koja treba predstavljati primarni referentni iznos, u smislu točke 18. Međuinstitucionalnog sporazuma od 16. prosinca 2020. Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava¹, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (50) Na razini Unije europski semestar za koordinaciju gospodarskih politika jest okvir unutar kojeg se utvrđuju nacionalni prioriteti za reforme i prati njihova provedba. Države članice izrađuju vlastite nacionalne višegodišnje strategije ulaganja kojima se podupiru ti prioriteti reformi. Te bi strategije trebalo predstaviti zajedno s godišnjim nacionalnim programima reformi kako bi se prikazali i koordinirali prioritetni projekti ulaganja koji se trebaju financirati iz nacionalnih sredstava ili sredstava Unije, ili oboje. Oni bi trebali služiti i za dosljednu upotrebu financijskih sredstava Unije te za maksimalno iskorištavanje dodane vrijednosti financijske potpore koja će se primati prvenstveno iz EFRR-a i Kohezijskog fonda, europske funkcije stabilizacije ulaganja, programa InvestEU-a i CEF-a, ako je primjenjivo. Financijska potpora trebala bi se upotrebljavati i u skladu s Unijinim i nacionalnim energetske i klimatskim planovima, ako je primjenjivo.

¹ SL C 433I, 22.12.2020., str. 28.

- (51) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. UFEU-a. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se osobito određuje postupak donošenja i izvršenja proračuna s pomoću bespovratnih sredstava, nagrada, nabave i neizravnog upravljanja te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (52) Vrste financiranja i načine izvršenja u okviru ove Uredbe trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i rezultate, uzimajući u obzir posebice troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. Pri tom odabiru trebalo bi razmotriti upotrebu jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.

- (53) Pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji trebali bi u najvećoj mogućoj mjeri moći sudjelovati na uzajamnoj osnovi u istovjetnim programima trećih zemalja koje sudjeluju u CEF-u.
- (54) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru¹ („Sporazum o EGP-u”), kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. Treće zemlje također mogu sudjelovati na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo uvesti posebnu odredbu kojom se od trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.

¹ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

- (55) U Financijskoj uredbi utvrđena su pravila za dodjeljivanje bespovratnih sredstava. Kako bi se uzele u obzir posebnosti djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a i osigurala dosljedna provedba među sektorima obuhvaćenima CEF-om, potrebno je pružiti dodatne upute u pogledu kriterija prihvatljivosti i kriterija za dodjelu. Pri odabiru operacija i njihovom financiranju trebalo bi zahtijevati samo usklađenost s uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi i u Financijskoj uredbi. Ne dovodeći u pitanje Financijsku uredbu, trebalo bi omogućiti da se u programima rada predvide pojednostavnjeni postupci.
- (56) U skladu s Financijskom uredbom kriteriji za odabir i dodjelu utvrđeni su u programima rada. U prometnom sektoru kvalitetu i relevantnost projekta trebalo bi procijeniti uzimajući u obzir i očekivani učinak projekta na europsku povezivost, njegovu usklađenost sa zahtjevima za pristupačnost i njegovu strategiju u vezi s potrebama održavanja u budućnosti.

- (57) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i uredbama Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95², (Euratom, EZ) br. 2185/96³ i (EU) 2017/1939⁴, financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istraživanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 OLAF je ovlašten provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijave, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon za djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁵. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

¹ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

² Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

³ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁴ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁵ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

- (58) Na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU¹ osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP-ovi) ispunjavaju uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima CEF-a i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani.
- (59) Unija bi trebala nastojati postići dosljednost i sinergije s programima Unije za vanjske politike, uključujući predpristupnu pomoć u skladu s aktivnostima poduzetima u kontekstu Komunikacije Komisije od 6. veljače 2018. pod naslovom „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom”.
- (60) Ako treće zemlje ili subjekti s poslovnim nastanom u trećim zemljama sudjeluju u djelovanjima kojima se doprinosi projektima od zajedničkog interesa ili prekograničnim projektima u području obnovljive energije, financijska potpora trebala bi biti dostupna samo ako je neophodna za postizanje ciljeva tih projekata. U pogledu prekograničnih projekata u području obnovljive energije, prilikom suradnje između jedne ili više država članica i treće zemlje (među ostalim u sklopu Energetske zajednice) trebalo bi poštovati uvjete utvrđene u Direktivi (EU) 2018/2001 o potrebi za postojanjem fizičke veze s Unijom.

¹ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

- (61) Komisija u svojoj Komunikaciji od 3. listopada 2017. pod naslovom „Kako unaprijediti funkcioniranje javne nabave u Europi i za nju”, navodi da je Unija najotvorenije tržište na svijetu kad je riječ o javnoj nabavi, no poduzeća iz Unije nemaju uvijek recipročan pristup tržištima drugih zemalja. Korisnici CEF-a trebali bi stoga u potpunosti iskoristiti mogućnosti strateške nabave koje nudi Direktiva 2014/25/EU¹.
- (62) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016². trebalo bi provesti evaluaciju CEF -a na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, kao što je praćenje djelovanja u području klime izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka CEF-a u praksi. Komisija bi trebala provoditi evaluacije te o njima obavješćivati Europski parlament, Vijeće, Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija kako bi se procijenila djelotvornost i učinkovitost financiranja te njegov učinak na sveukupne ciljeve CEF-a te poduzele sve potrebne prilagodbe.

¹ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

² SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (63) Potrebno je provoditi mjere za transparentno, odgovorno i odgovarajuće praćenje i izvješćivanje, uključujući mjerljive pokazatelje, radi procjenjivanja napretka CEF-a prema postizanju općih i specifičnih ciljeva utvrđenih u ovoj Uredbi i izvješćivanja o njemu. Tim bi se mjerama također trebalo osigurati da se postignuća CEF-a prepoznaju. Tim sustavom za izvješćivanje o uspješnosti trebalo bi se osigurati da su podaci za praćenje provedbe CEF-a i njegovih rezultata prikladni za detaljnu analizu postignutog napretka i teškoća do kojih je došlo te da se ti podaci i rezultati prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno. Kako bi se prikupili podaci relevantni za CEF, nužno je za primatelje sredstava Unije utvrditi razmjerne zahtjeve za izvješćivanje.
- (64) CEF bi trebalo provoditi putem programâ rada. Komisija bi do ... [tri mjeseca nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe] trebala donijeti prve višegodišnje programe rada koji bi trebali uključivati raspored poziva na podnošenje prijedloga za prve tri godine CEF-a, njihove teme i okvirni proračun, kao i mogući okvir za cjelokupno programsko razdoblje.

- (65) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u vezi s utvrđivanjem posebnih pravila o sufinanciranju između dijelova na prekograničnim projektima u području obnovljive energije, određivanjem, prema potrebi, zahtjeva za infrastrukturu primjenjivih na određene kategorije djelovanja u vezi s infrastrukturom dvojne namjene te postupka evaluacije u pogledu djelovanja povezanih s djelovanjima koja se odnose na infrastrukturu dvojne namjene, donošenjem programa rada i dodjelom financijske potpore Unije. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (66) Kako bi se, prema potrebi, prilagodili pokazatelji koji se upotrebljavaju za praćenje CEF-a, indikativni postoci proračunskih sredstava dodijeljenih za svaki specifični cilj u prometnom sektoru i definicija koridora osnovne prometne mreže, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom dijelova I., II. i III. Priloga ovoj Uredbi. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koje se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (67) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, a to su izgradnja, razvoj, modernizacija i dovršetak transeuropske mreže u prometnom, energetsom i digitalnom sektoru te olakšavanje prekogranične suradnje u području obnovljive energije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

- (68) Uredbu (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Uredbu (EU) br. 283/2014 trebalo bi stoga staviti izvan snage. Međutim, trebalo bi zadržati učinke članka 29. Uredbe (EU) br. 1316/2013 kojim se mijenja Prilog Uredbi (EU) br. 913/2010 Europskog parlamenta i Vijeća² u pogledu popisa teretnih koridora.
- (69) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnim područjima politika i omogućila provedba od početka VFO-a za razdoblje 2021.–2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu te bi se trebala primjenjivati s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

¹ Uredba (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 (SL L 348, 20.12.2013., str. 129.).

² Uredba (EU) br. 913/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o europskoj željezničkoj mreži za konkurentni prijevoz robe (SL L 276, 20.10.2010., str. 22.).

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja Instrument za povezivanje Europe („CEF”) za vrijeme trajanja višegodišnjeg financijskog okvira („VFO”) za razdoblje 2021.–2027.

Ovom se Uredbom utvrđuju ciljevi CEF-a, njegov proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za pružanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „djelovanje” znači bilo koja aktivnost za koju je utvrđeno da je financijski i tehnički neovisna, za koju postoji vremenski rok i koja je nužna za provedbu projekta od zajedničkog interesa;
- (b) „alternativna goriva” znači alternativna goriva za sve vrste prijevoza kako su definirana u članku 2. točki 1. Direktive 2014/94/EU;

- (c) „korisnik” znači subjekt s pravnom osobnošću s kojim je potpisan sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava;
- (d) „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanja koja se podupire iz proračuna Unije, među ostalim u okviru mehanizama mješovitog financiranja u skladu s člankom 2. stavkom 6. Financijske uredbe, u kojoj se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti i/ili proračunska jamstva iz proračuna Unije s povratnim oblicima potpore razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te financijskih institucija privatnog sektora i ulagatelja privatnog sektora;
- (e) „sveobuhvatna mreža” znači prometna infrastruktura utvrđena u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- (f) „osnovna mreža” znači prometna infrastruktura utvrđena u skladu s poglavljem III. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- (g) „koridori osnovne mreže” znači instrumenti za olakšavanje usklađene provedbe osnovne mreže kako je predviđeno u poglavlju IV. Uredbe (EU) br. 1315/2013 i popisu u dijelu III. Priloga ovoj Uredbi;
- (h) „prekogranična veza” znači, u prometnom sektoru, projekt od zajedničkog interesa kojim se osigurava kontinuitet mreže TEN-T između država članica ili između države članice i treće zemlje;

- (i) „veza koja nedostaje” znači prometna dionica mreže TEN-T koja nedostaje za sve vrste prijevoza ili prometna dionica kojom se osigurava povezanost osnovnih ili sveobuhvatnih mreža s koridorima mreže TEN-T koja ometa kontinuitet mreže TEN-T ili uključuje jedno ili više uskih grla koja utječu na kontinuitet mreže TEN-T;
- (j) „infrastruktura s dvojnog namjenom” znači infrastruktura prometne mreže koja služi i za civilne i za obrambene potrebe;
- (k) „prekogranični projekt u području obnovljive energije” znači projekt koji je odabran ili prihvatljiv za odabir na temelju sporazuma o suradnji ili bilo kakve druge vrste dogovora između dvije države članice ili više njih ili dogovora između jedne države članice ili više njih i jedne treće zemlje ili više njih, kako je utvrđeno u člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001, u pogledu planiranja ili uvođenja obnovljive energije, u skladu s kriterijima utvrđenima u dijelu IV. Priloga ovoj Uredbi;
- (l) „energetska učinkovitost na prvom mjestu” znači energetska učinkovitost na prvom mjestu kako je definirana u članku 2. točki 18. Uredbe (EZ) br. 2018/1999;
- (m) „infrastruktura za digitalnu povezivost” znači mreže vrlo velikog kapaciteta, 5G sustavi, vrlo kvalitetna lokalna bežična povezivost i mrežne okosnice te operativne digitalne platforme izravno povezane s prometnom i energetsom infrastrukturom;

- (n) „5G sustavi” znači skup elemenata digitalne infrastrukture utemeljen na globalno usuglašenim standardima za mobilne i bežične komunikacijske tehnologije koji se upotrebljava za povezivost i usluge s dodanom vrijednošću naprednih karakteristika kao što su velike brzine prijenosa podataka i veliki podatkovni kapaciteti, komunikacije niske latencije, iznimno visoka pouzdanost ili podrška za velik broj povezanih uređaja;
- (o) „5G koridor” znači cestovni ili željeznički prometni pravac ili unutarnji plovni put koji je u potpunosti pokriven infrastrukturom za digitalnu povezivost, a posebno 5G sustavima, koji omogućuje neprekidno pružanje sinergijskih digitalnih usluga kao što su povezana i automatizirana mobilnost, slične usluge pametne mobilnosti za željeznice ili digitalna povezivost na unutarnjim plovnim putovima;
- (p) „operativne digitalne platforme izravno povezane s prometnom i energetsom infrastrukturom” znači fizički i virtualni resursi informacijske i komunikacijske tehnologije koji funkcioniraju preko komunikacijske infrastrukture i podupiru protok, pohranu, obradu i analizu podataka o prometnoj ili energetsnoj infrastrukturi, ili oboje;
- (q) „projekt od zajedničkog interesa” znači projekt utvrđen u Uredbi (EU) br. 1315/2013, Uredbi (EU) br. 347/2013 ili članku 8. ove Uredbe;

- (r) „studije” znači aktivnosti potrebne za pripremu provedbe projekta, kao što su pripremne i validacijske studije, kao i studije mapiranja, izvedivosti, evaluacije i ispitivanja, među ostalim i u obliku softvera, te sve druge mjere tehničke podrške, uključujući prethodno djelovanje za utvrđivanje i razvoj projekta i odlučivanje o njegovu financiranju, kao što su istraživanje dotičnih lokacija i priprema financijskog paketa;
- (s) „socioekonomski pokretači” znači subjekti koji mogu na temelju svoje zadaće, prirode ili lokacije izravno ili neizravno generirati važne socioekonomske koristi za građane, poduzeća i lokalne zajednice na području koje ih okružuje ili na svojem području utjecaja;
- (t) „treća zemlja” znači zemlja koja nije država članica Unije;
- (u) „mreže vrlo velikog kapaciteta” znači mreže vrlo velikog kapaciteta kako su definirane u članku 2. točki 2. Direktive (EU) 2018/1972;
- (v) „radovi” znači kupnja, nabava i primjena sastavnih dijelova, sustava i usluga, uključujući softver, izradu nacrti i izvođenje građevinskih radova i ugradnju koji se odnose na projekt, prihvaćanje radova i početak provedbe projekta.

Članak 3.

Ciljevi

1. Opći su ciljevi CEF-a izgradnja, razvoj, modernizacija i dovršetak transeuropskih mreža u prometnom, energetske i digitalnom sektoru te olakšavanje prekogranične suradnje u području obnovljive energije, uzimajući u obzir dugoročne obveze u pogledu dekarbonizacije i ciljeve povećanja konkurentnosti Europe; pametan, održiv i uključiv rast; teritorijalna, socijalna i ekonomska kohezija te pristup unutarnjem tržištu i njegova integracija s naglaskom na olakšavanju sinergija između prometnog, energetske i digitalnog sektora.
2. Specifični su ciljevi CEF-a:
 - (a) u prometnom sektoru:
 - i. doprinijeti razvoju projekata od zajedničkog interesa koji se odnose na učinkovite, međusobno povezane i multimodalne mreže te na infrastrukturu za pametnu, interoperabilnu, održivu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost u skladu s ciljevima Uredbe (EU) br. 1315/2013; i
 - ii. prilagoditi dijelove mreže TEN-T za dvojnu namjenu prometne infrastrukture s ciljem poboljšanja i civilne i vojne mobilnosti;

- (b) u energetsom sektoru:
 - i. doprinijeti razvoju projekata od zajedničkog interesa koji se odnose na daljnju integraciju učinkovitog i konkurentnog unutarnjeg energetskog tržišta, interoperabilnost mreža na prekograničnoj i sektorskoj razini, olakšavanje dekarbonizacije gospodarstva, promicanje energetske učinkovitosti i jamčenje sigurnosti opskrbe; i
 - ii. olakšati prekograničnu suradnju u području energije, uključujući obnovljivu energiju;
- (c) u digitalnom sektoru: doprinijeti razvoju projekata od zajedničkog interesa koji se odnose na uvođenje sigurnih i zaštićenih digitalnih mreža vrlo velikog kapaciteta i omogućivanje pristupa njima, uključujući 5G sustave te povećanju otpornosti i kapaciteta digitalnih mrežnih okosnica na državnim područjima Unije njihovim povezivanjem sa susjednim državnim područjima, kao i digitalizaciji prometnih i energetske mreža.

Članak 4.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu CEF-a za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. iznosi 33 710 000 000 EUR¹ u tekućim cijenama.

U skladu s ciljem Unije da se djelovanja u području klime uključe u sektorske politike Unije i fondove Unije, CEF svojim djelovanjima doprinosi 60 % svoje ukupne financijske omotnice za klimatske ciljeve.

2. Taj se iznos raspoređuje kako slijedi:

(a) 25 807 000 000 EUR za specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (a) od čega:

- i. 12 830 000 000 EUR iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027., naslov 1. stavak 2. za europska strateška ulaganja;

¹ Financijska omotnica CEF-a za razdoblje 2021.–2027. u stalnim cijenama iz 2018. iznosi 29 896 000 000 EUR i raspodjeljuje se kako slijedi: (a) promet: 22 884 000 000 EUR, od čega i. 11 384 000 000 EUR iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027., naslov 1. stavak 2., europska strateška ulaganja; ii. 10 000 000 000 EUR prenesenih iz Kohezijskog fonda; iii. 1 500 000 000 EUR iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027., naslov 5. stavak 13., obrana; (b) energija: 5 180 000 000 EUR; (c) digitalno: 1 832 000 000 EUR.

- ii. 11 286 000 000 EUR prenesenih iz Kohezijskog fonda kako bi ih se potrošilo u skladu s ovom Uredbom isključivo u državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda;
 - iii. 1 691 000 000 EUR iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027., naslov 5. stavak 13., za specifični cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii.;
 - (b) 5 838 000 000 EUR za specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (b) od čega 15 %, ovisno o prihvaćanju na tržištu, za prekogranične projekte u području obnovljive energije, a ako se dosegne prag od 15 %, Komisija taj iznos povećava do 20 %, ovisno o prihvaćanju na tržištu;
 - (c) 2 065 000 000 EUR za specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (c).
3. Komisija ne odstupa od iznosa iz stavka 2. točke (a) podtočke ii.
4. Do 1 % iznosa iz stavka 1. može se upotrijebiti za financiranje tehničke i administrativne pomoći za provedbu CEF-a i smjernica za pojedinačne sektore, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne sustave informacijske tehnologije. Taj se iznos može upotrijebiti i za financiranje pratećih mjera za potporu pripremi projekata te posebice za pružanje savjetodavnih usluga za nositelje projekata o mogućnostima financiranja kako bi im se pomoglo u financijskom strukturiranju njihova projekta.

5. Proračunske obveze za djelovanja koja traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na godišnje obroke tijekom dviju ili više godina.
6. U skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe, uzimajući u obzir odgođeno stupanje na snagu ove Uredbe i kako bi se osigurao kontinuitet, tijekom ograničenog razdoblja troškovi nastali u vezi s djelovanjima koja se podupiru na temelju ove Uredbe mogu se smatrati prihvatljivima od 1. siječnja 2021. čak i ako su nastali prije podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.
7. Iznos prenesen iz Kohezijskog fonda provodi se u skladu s ovom Uredbom, podložno stavku 8. ovog članka i ne dovodeći u pitanje članak 15. stavak 2. točku (c).
8. Kad je riječ o iznosima prenesenima iz Kohezijskog fonda, 30 % tih iznosa stavlja se odmah na raspolaganje na konkurentskoj osnovi svim državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda za financiranje projekata prometne infrastrukture u skladu s ovom Uredbom, pri čemu se prioritet daje podupiranju najvećeg mogućeg broja prekograničnih veza i veza koje nedostaju. Do 31. prosinca 2023. u odabiru projekata prihvatljivih za financiranje poštuje se nacionalna dodjela sredstava u okviru Kohezijskog fonda u pogledu 70 % prenesenih sredstava. Od 1. siječnja 2024. sredstva prenesena u CEF koja nisu usmjerena u projekt prometne infrastrukture stavljaju se na raspolaganje svim državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda za financiranje projekata prometne infrastrukture u skladu s ovom Uredbom.

9. Kad je riječ o državama članicama čiji je bruto nacionalni dohodak (BND) po stanovniku, mjeren prema standardima kupovne moći za razdoblje 2015.–2017., manji od 60 % prosječnog BND-a po stanovniku u EU-27, 70 % od 70 % iznosa koji su te države članice prenijele u CEF jamči se do 31. prosinca 2024.
10. Do 31. prosinca 2025. ukupni iznos dodijeljen iz iznosa iz stavka 2. točke (a) podtočke ii. djelovanjima u državi članici koja je prihvatljiva za financiranje iz Kohezijskog fonda ne smije premašiti 170 % udjela te države članice u ukupnom iznosu prenesenom iz Kohezijskog fonda.
11. Kako bi se pružila potpora državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda, a koje bi mogle naići na poteškoće u izradi projekata dostatne zrelosti, kvalitete ili oboje, i koji imaju dovoljnu dodanu vrijednost Unije, posebna se pozornost posvećuje tehničkoj pomoći čiji je cilj jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovitosti javnih uprava i javnih službi u pogledu razvoja i provedbe projekata navedenih u ovoj Uredbi.

Komisija čini sve što je u njezinoj moći kako bi omogućila da države članice koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda do kraja razdoblja 2021.–2027. ostvare najveću moguću apsorpciju iznosa prenesenog u CEF, među ostalim organizacijom dodatnih poziva.

Osim toga, posebna pozornost i potpora pružaju se onim državama članicama čiji je BND po stanovniku, izmjeren standardima kupovne moći za razdoblje 2015.–2017., manji od 60 % prosječnog BND-a po stanovniku u EU-27.

12. Iznos prenesen iz Kohezijskog fonda ne upotrebljava se za financiranje međusektorskih programa rada i operacija mješovitog financiranja.
13. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev države članice prenijeti u CEF, podložno uvjetima utvrđenima u članku 21. Uredbe (EU) 2021/...⁺. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog podstavka. Ta se sredstva upotrebljavaju u korist dotične države članice.
14. Ne dovodeći u pitanje stavak 13. ovog članka., u digitalnom sektoru, sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev tih država članica prenijeti u CEF, među ostalim u svrhu dopune financiranja prihvatljivih djelovanja na temelju članka 9. stavka 4. ove Uredbe, do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja utvrđeno u članku 190. Financijske uredbe i pravila o državnim potporama. Ta se sredstva upotrebljavaju isključivo u korist dotične države članice.

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta st06674/21 (2018/0196 (COD)).

Članak 5.

Treće zemlje pridružene CEF-u

1. CEF je otvoren za sudjelovanje sljedećih trećih zemalja:
 - (a) članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice EGP-a, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o EGP-u;
 - (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
 - (c) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;

- (d) ostalih trećih zemalja, u skladu s uvjetima utvrđenim u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije pod uvjetom da se tim sporazumom:
- i. osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosâ treće zemlje koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju;
 - ii. utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;
 - iii. trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
 - iv. jamči prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese;
 - v. predviđa reciprocitet u pristupu sličnim programima u trećoj zemlji koja sudjeluje u programima Unije.

Doprinosi iz prvog podstavka točke (d) podtočke ii. čine namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 8. Uredbe (EU) br. 1315/2013, treće zemlje iz stavka 1. ovog članka i subjekti s poslovnim nastanom u tim zemljama ne mogu dobiti financijsku pomoć na temelju ove Uredbe, osim ako je to neophodno za postizanje ciljeva konkretnog projekta od zajedničkog interesa ili projekta u skladu s člankom 7. stavkom 1. ove Uredbe i u skladu s uvjetima utvrđenima u programima rada iz članka 20. ove Uredbe.

Članak 6.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. CEF se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja od strane tijela iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) Financijske uredbe.
2. CEF-om se može omogućiti financiranje u obliku bespovratnih sredstava i nabave, kako je utvrđeno u Financijskoj uredbi. Njime se može doprinijeti i operacijama mješovitog financiranja u skladu s Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i glavom X. Financijske uredbe. U prometnom sektoru doprinos Unije operacijama mješovitog financiranja ne premašuje 10 % proračunskog iznosa iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke i. ove Uredbe. U prometnom sektoru operacije mješovitog financiranja mogu se upotrebljavati za djelovanja koja se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost kako je navedeno u članku 9. stavku 2. točki (b) ove Uredbe.

¹ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.).

3. Komisija može ovlasti za provedbu dijela CEF-a delegirati izvršnim agencijama u skladu s člankom 69. Financijske uredbe, s ciljem ispunjavanja zahtjeva CEF-a za optimalnim upravljanjem i učinkovitošću u prometnom, energetsom i digitalnom sektoru.
4. Doprinosi mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu pokriti rizik povezan s povratom sredstava koje primatelji duguju i smatraju se dostatnim jamstvom na temelju Financijske uredbe. Primjenjuju se članak 33. stavka 7. Uredbe (EU) 2021/695.

Članak 7.

Prekogranični projekti u području obnovljive energije

1. Prekogranični projekti u području obnovljive energije doprinose dekarbonizaciji, dovršenju unutarnjeg energetskog tržišta i povećanju sigurnosti opskrbe. Ti se projekti uključuju u sporazum o suradnji ili bilo koji drugi dogovor između dviju država članica ili više njih ili dogovore između jedne države članice ili više njih i jedne treće zemlje ili više njih, kako je utvrđeno u člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001. Ti projekti moraju ispunjavati ciljeve, opće kriterije i postupak utvrđen u dijelu IV. Priloga ovoj Uredbi.

2. Do 31. prosinca 2021. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 26. kojim se utvrđuju, ne dovodeći u pitanje kriterije za dodjelu utvrđene u članku 14., posebni kriteriji za odabir i pojedinosti postupka za odabir projekata. Komisija objavljuje metodologiju za procjenu doprinosa projekta općim kriterijima i za izradu analize troškova i koristi navedene u dijelu IV. Priloga.
3. Studije kojima je cilj razvoj i utvrđivanje prekograničnih projekata u području obnovljive energije prihvatljive su za financiranje na temelju ove Uredbe.
4. Prekogranični projekti u području obnovljive energije prihvatljivi su za financiranje sredstvima Unije za radove ako ispunjavaju sljedeće dodatne kriterije:
 - (a) analiza troškova i koristi projekta na temelju točke 3. dijela IV. Priloga obavezna je za sve projekte koji se podupiru te se njome u obzir uzimaju svi prihodi koji proizlaze iz programâ potpore, provodi se na transparentan, sveobuhvatan i potpun način te pruža dokaze o postojanju znatnih ušteda troškova ili koristi, ili oboje, u smislu integracije sustava, ekološke održivosti, sigurnosti opskrbe ili inovacija; i
 - (b) podnositelj zahtjeva dokazuje da se projekt ne bi ostvario ili da ne bi bio komercijalno održiv bez bespovratnih sredstava.

5. Iznos bespovratnih sredstava za radove:
- (a) razmjeran je uštedama troškova ili koristima iz točke 2. podtočke (b) dijela IV. Priloga, ili oboje;
 - (b) ne premašuje iznos potreban kako bi se osiguralo da se projekt ostvari ili postane komercijalno održiv; i
 - (c) u skladu je s člankom 15. stavkom 3.
6. CEF-om se predviđa mogućnost koordiniranog financiranja s poticajnim okvirom za uvođenje obnovljive energije iz članka 3. stavka 5. Direktive (EU) 2018/2001 te sufinanciranja s mehanizmom Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora iz članka 33. Uredbe (EU) 2018/1999.
7. Komisija redovito procjenjuje upotrebu sredstava za prekogranične projekte u području obnovljive energije u odnosu na referentni iznos iz članka 4. stavka 2. točke (b) ove Uredbe. Nakon te procjene, u nedostatku dostatnog tržišnog prihvaćanja sredstava za prekogranične projekte u području obnovljive energije, neiskorišteni proračun predviđen za te projekte upotrebljava se za postizanje ciljeva transeuropskih energetske mreže utvrđenih u članku 3. stavku 2. točki (b) podtočki i. ove Uredbe za prihvatljiva djelovanja iz članka 9. stavka 3. točke (a) ove Uredbe te se od 2024. može upotrijebiti i za sufinanciranje mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora na temelju Uredbe (EU) 2018/1999.

8. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuju posebna pravila o sufinanciranju dijelova koji se odnose na prekogranične projekte u području obnovljive energije u okviru CEF-a i mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih izvora uspostavljenog na temelju članka 33. Uredbe (EU) 2018/1999. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 24. stavka 2. ove Uredbe.

Članak 8.

Projekti od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost

1. Projekti od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost jesu oni projekti koji daju važan doprinos strateškim ciljevima Unije u pogledu povezivosti i/ili osiguravaju mrežnu infrastrukturu kojom se podupire digitalna transformacija gospodarstva i društva te digitalno jedinstveno tržište Unije.
2. Projekti od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost moraju ispunjavati sljedeće kriterije:
 - (a) projekt doprinosi specifičnom cilju predviđenom u članku 3. stavku 2. točki (c); i
 - (b) projektom se uvodi najbolja dostupna i najprikladnija tehnologija za određeni projekt, koja pruža najbolju ravnotežu u smislu kapaciteta protoka podataka, sigurnosti prijenosa, otpornosti mreže, kibersigurnosti i troškovne učinkovitosti.

3. Studije kojima je cilj razvoj i utvrđivanje projekata od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost prihvatljive su za financiranje na temelju ove Uredbe.
4. Ne dovodeći u pitanje kriterije za dodjelu iz članka 14., prioritet za financiranje utvrđuje se uzimajući u obzir sljedeće kriterije:
 - (a) prioritet se daje djelovanjima kojima se doprinosi uvođenju mreža vrlo velikog kapaciteta i omogućuje pristup njima, uključujući 5G sustave i drugu najnapredniju povezivost, u skladu sa strateškim ciljevima Unije u pogledu povezivosti u područjima u kojima se nalaze socioekonomski pokretači, uzimajući u obzir potrebe tih područja u pogledu povezivosti i dodatno generirano područje pokrivenosti, uključujući za kućanstva, u skladu s dijelom V. točkom 1. Priloga; samostalna uvođenja do socioekonomskih pokretača prihvatljiva su za financiranje, pod uvjetom da su ta uvođenja gospodarski razmjerna i fizički praktična;
 - (b) prioritet se daje djelovanjima kojima se doprinosi pružanju vrlo kvalitetne lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama, u skladu s dijelom V. točkom 2. Priloga;

- (c) prioritet se daje djelovanjima kojima se doprinosi uvođenju 5G koridora duž glavnih prometnih pravaca, uključujući na mreži TEN-T, kao što su ona navedena u dijelu V. točki 3. Priloga, kako bi se osigurala pokrivenost duž tih glavnih prometnih pravaca, čime se omogućuje neprekidno pružanje sinergijskih digitalnih usluga, uzimajući u obzir njihovu socioekonomsku važnost u odnosu na sva trenutačno uspostavljena tehnološka rješenja u okviru pristupa usmjerenog na budućnost;
- (d) prioritet se daje projektima od zajedničkog interesa kojima je cilj uvođenje ili znatna nadogradnja prekograničnih mrežnih okosnica kojima se Unija povezuje s trećim zemljama te jačanje veza između elektroničkih komunikacijskih mreža unutar područja Unije, uključujući podmorske kabele, u skladu s opsegom u kojem se tim projektima znatno doprinosi poboljšanju performansi, otpornosti i vrlo velikom kapacitetu tih elektroničkih komunikacijskih mreža;
- (e) kod projekata od zajedničkog interesa kojima se uvode operativne digitalne platforme prioritet se daje djelovanjima koja se temelje na najmodernijim tehnologijama, uzimajući u obzir aspekte kao što su interoperabilnost, kibersigurnost, privatnost podataka i mogućnost ponovne upotrebe.

POGLAVLJE II.

PRIHVATLJIVOST

Članak 9.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se doprinosi ostvarivanju ciljeva iz članka 3., uzimajući u obzir dugoročne obveze u pogledu dekarbonizacije, prihvatljiva su za financiranje. Takva djelovanja uključuju studije, radove i ostale prateće mjere potrebne za upravljanje CEF-om i sektorskim smjernicama te za njihovu provedbu. Studije su prihvatljive samo ako se odnose na projekte prihvatljive u okviru CEF-a.

2. U prometnom sektoru samo sljedeća djelovanja prihvatljiva su za dodjelu financijske potpore Unije na temelju ove Uredbe:
- (a) djelovanja koja se odnose na učinkovite, međusobno povezane, interoperabilne i multimodalne mreže za razvoj cestovne i željezničke infrastrukture, infrastrukture unutarnjih plovni putova te pomorske infrastrukture;
 - i. djelovanja za provedbu osnovne mreže u skladu s poglavljem III. Uredbe (EU) br. 1315/2013, uključujući djelovanja koja se odnose na prekogranične veze i veze koje nedostaju, kao što su one navedene u dijelu III. Priloga ovoj Uredbi, kao i na gradske čvorove, multimodalne logističke platforme, morske luke, luke unutarnjih plovni putova, željezničko-cestovne terminale i veze do zračnih luka osnovne mreže kako je definirano u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1315/2013; djelovanja za provedbu osnovne mreže mogu uključivati povezane elemente iz sveobuhvatne mreže ako je to potrebno za optimizaciju ulaganja i u skladu s modalitetima utvrđenima u programima rada iz članka 20. ove Uredbe;

- ii. djelovanja koja se odnose na prekogranične veze sveobuhvatne mreže u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013, kao što su one navedene u dijelu III. točki 2. Priloga ovoj Uredbi, djelovanja navedena u dijelu III. točki 3. Priloga ovoj Uredbi, djelovanja koja se odnose na studije razvoja sveobuhvatne mreže i djelovanja koja se odnose na morske luke i luke unutarnjih plovni putova sveobuhvatne mreže u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- iii. djelovanja za ponovnu uspostavu napuštenih ili obustavljenih prekograničnih regionalnih željezničkih veza koje nedostaju mreže TEN-T;
- iv. djelovanja za provedbu dionica sveobuhvatne mreže u najudaljenijim regijama u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013, uključujući djelovanja koja se odnose na relevantne gradske čvorove, morske luke, luke unutarnjih plovni putova, željezničko-cestovne terminale, veze do zračnih luka i multimodalne logističke platforme sveobuhvatne mreže kako je definirano u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1315/2013.;
- v. djelovanja za podupiranje projekata od zajedničkog interesa za povezivanje transeuropske mreže s infrastrukturnim mrežama susjednih zemalja kako je definirano u članku 8. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1315/2013;

- (b) djelovanja koja se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, multimodalnu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost:
- i. djelovanja za podupiranje autocesta mora, kako je predviđeno u članku 21. Uredbe (EU) br. 1315/2013, s naglaskom na prekograničnu kratku obalnu plovidbu;
 - ii. djelovanja za podupiranje sustava telematskih aplikacija u skladu s člankom 31. Uredbe (EU) br. 1315/2013, za odgovarajuće vrste prijevoza, posebice uključujući:
 - za željeznice: ERTMS,
 - za unutarnje plovne putove: riječni informacijski servisi (RIS),
 - za cestovni prijevoz: inteligentni prometni sustavi (ITS),
 - za pomorski prijevoz: sustav nadzora plovidbe i informacijski sustav (VTMIS) i e-pomorski servis, uključujući usluge na jedinstvenom prozoru kao što je jedinstveno pomorsko sučelje, sustavi lučke zajednice i relevantni carinski informacijski sustavi,
 - za zračni promet: sustavi upravljanja zračnim prometom, osobito oni koji proizlaze iz sustava za istraživanje i razvoj upravljanja zračnim prometom na jedinstvenom europskom nebu (SESAR);

- iii. djelovanja za podupiranje održivih usluga teretnog prijevoza u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) br. 1315/2013 i djelovanja za smanjenje buke u željezničkom teretnom prijevozu;
- iv. djelovanja za podupiranje novih tehnologija i inovacija, uključujući automatizaciju, napredne prometne usluge, modalnu integraciju i infrastrukturu za alternativna goriva za sve vrste prijevoza, u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- v. djelovanja za otklanjanje prepreka za interoperabilnost, kako je definirana u članku 3. točki (o) Uredbe (EU) br. 1315/2013, posebno prepreka pri ostvarivanju učinaka koridora/mreže, uključujući djelovanja kojima se promiče povećanje željezničkog teretnog prometa i uređaja za automatsko mijenjanje širine kolosijeka;
- vi. djelovanja za otklanjanje prepreka za interoperabilnost, posebno u gradskim čvorovima u smislu članka 30. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- vii. djelovanja za provedbu sigurne i zaštićene infrastrukture i mobilnosti, uključujući cestovnu sigurnost, u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- viii. djelovanja za poboljšanje otpornosti prometne infrastrukture, posebno njezine otpornosti na klimatske promjene i prirodne katastrofe te na prijetnje kibersigurnosti;

- ix. djelovanja za poboljšanje pristupačnosti prometne infrastrukture za sve vrste prijevoza i za sve korisnike, osobito za korisnike smanjene pokretljivosti, u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
 - x. djelovanja za poboljšanje pristupačnosti i dostupnosti prometne infrastrukture u sigurnosne svrhe i svrhe civilne zaštite te djelovanja kojima se prilagođava prometna infrastruktura za potrebe kontrola na vanjskim granicama Unije s ciljem olakšavanja prometnih tokova;
 - (c) na temelju specifičnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. i u skladu s člankom 12., djelovanja ili posebne aktivnosti u okviru djelovanja za podupiranje novih ili postojećih dijelova mreže TEN-T prikladne za vojni prijevoz radi prilagođavanja mreže TEN-T zahtjevima za infrastrukturu dvojne namjene.
3. U energetsom sektoru samo sljedeća djelovanja prihvatljiva su za dodjelu financijske potpore Unije na temelju ove Uredbe:
- (a) djelovanja koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa utvrđene u članku 14. Uredbe (EU) br. 347/2013;
 - (b) djelovanja za podupiranje prekograničnih projekata u području obnovljive energije, uključujući inovativna rješenja i skladištenje obnovljive energije te njihovo osmišljavanje, kako je definirano u dijelu IV. Priloga, uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih u članku 7.

4. U digitalnom sektoru samo su sljedeća djelovanja prihvatljiva za dodjelu financijske potpore Unije na temelju ove Uredbe:
- (a) djelovanja za podupiranje uvođenja mreža vrlo velikog kapaciteta, uključujući 5G sustave, sposobnih za pružanje gigabitne povezivosti u područjima u kojima se nalaze socioekonomski pokretači, kao i za podupiranje pristupa tim mrežama;
 - (b) djelovanja za podupiranje pružanja vrlo kvalitetne besplatne lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama bez diskriminirajućih uvjeta;
 - (c) djelovanja za provedbu neprekidne pokrivenosti 5G sustavima svih glavnih prometnih pravaca, uključujući mrežu TEN-T, kao što su djelovanja navedena u dijelu V. točki 3. Priloga;
 - (d) djelovanja za podupiranje uvođenja novih mrežnih okosnica ili znatne nadogradnje postojećih, uključujući podmorske kabele, u državama članicama i između njih te između Unije i trećih zemalja, kao što su djelovanja navedena u dijelu V. točki 3. Priloga, te ostala djelovanja kojima se podupire uvođenje mrežnih okosnica iz te točke;
 - (e) djelovanja za provođenje zahtjeva u pogledu infrastrukture za digitalnu povezivost u vezi s prekograničnim projektima u području prometa ili energetike ili za podupiranje operativnih digitalnih platformi izravno povezanih s prometnom ili energetsom infrastrukturom, ili oboje.

Članak 10.

Sinergije između prometnog, energetskeg i digitalnog sektora

1. Djelovanja kojima se istodobno doprinosi postizanju jednog ili više ciljeva najmanje dvaju sektora, kako je predviđeno u članku 3. stavku 2. točkama (a), (b) i (c), prihvatljiva su za dodjelu financijske potpore Unije na temelju ove Uredbe i za veću stopu sufinanciranja u skladu s člankom 15. Ta se djelovanja provode putem programa rada kojima su obuhvaćena najmanje dva sektora i koji uključuju posebne kriterije za dodjelu, a financiraju se proračunskim doprinosima uključenih sektora.
2. Unutar svakog sektora – prometnog, energetskeg ili digitalnog – djelovanja prihvatljiva u skladu s člankom 9. mogu uključivati sinergijske elemente povezane s bilo kojim drugim sektorom, koji nisu povezani s prihvatljivim djelovanjima predviđenima u članku 9. stavku 2., 3. ili 4., pod uvjetom da ti elementi ispunjavaju sve sljedeće zahtjeve:
 - (a) troškovi sinergijskih elemenata ne premašuju 20 % ukupnih prihvatljivih troškova djelovanja;
 - (b) sinergijski elementi povezani su s prometnim, energetskeg ili digitalnim sektorom; i
 - (c) sinergijski elementi omogućuju znatno veće socioekonomske, klimatske ili okolišne koristi djelovanja.

Članak 11.
Prihvatljivi subjekti

1. Što se tiče subjekata, osim kriterija iz članka 197. Financijske uredbe primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti iz ovog članka.
2. Prihvatljivi su sljedeći subjekti:
 - (a) pravni subjekti s poslovnim nastanom u:
 - i. državi članici, uključujući zajedničke pothvate;
 - ii. trećoj zemlji pridruženoj CEF-u; ili
 - iii. prekomorskoj zemlji ili prekomorskom području;
 - (b) pravni subjekti osnovani u skladu s pravom Unije i, ako je predviđeno u programima rada, međunarodne organizacije.
3. Fizičke osobe nisu prihvatljive.

4. U programima rada može se predvidjeti da pravni subjekti osnovani u trećim zemljama pridruženima CEF-u u skladu s člankom 5. i pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji, ali pod izravnom ili neizravnom kontrolom trećih zemalja ili državljana trećih zemalja ili subjekata s poslovnim nastanom u trećim zemljama, iz opravdanih sigurnosnih razloga nisu prihvatljivi za sudjelovanje u svim ili nekim djelovanjima u okviru posebnih ciljeva utvrđenih u članku 3. stavku 2. točki (c). U takvim slučajevima pozivi na podnošenje prijedloga i pozivi na podnošenje ponuda ograničeni su na subjekte koji imaju poslovni nastan ili se smatra da imaju poslovni nastan u državama članicama i koji su pod izravnom ili neizravnom kontrolom država članica ili državljana država članica.
5. Pravni subjekti s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena CEF-u iznimno su prihvatljivi za dodjelu financijske potpore Unije u okviru CEF-a ako je to potrebno radi ostvarenja ciljeva određenog projekta od zajedničkog interesa u prometnom, energetsom i digitalnom sektoru ili prekograničnog projekta u području obnovljive energije.
6. Prijedlozi su prihvatljivi ako ih podnose:
 - (a) jedna država članica ili više njih; ili
 - (b) uz suglasnost dotičnih država članica, međunarodne organizacije, zajednička poduzeća ili privatna ili javna poduzeća ili tijela, uključujući regionalna ili lokalna tijela.

Ako se dotična država članica ne slaže s podnesenim prijedlogom iz prvog podstavka točke (b), ona priopćuje tu informaciju.

Država članica može donijeti odluku da se za određeni program rada ili određene kategorije zahtjeva prijedlozi mogu podnijeti bez njezina odobrenja. U takvim slučajevima to se na zahtjev dotične države članice navodi u relevantnom programu rada i u pozivu na podnošenje takvih prijedloga.

Članak 12.

Posebna pravila prihvatljivosti u vezi s djelovanjima povezanim s prilagodbom mreže TEN-T za civilno-obrambenu dvojnu namjenu

1. Djelovanja kojima se doprinosi prilagodbi osnovne mreže TEN-T ili sveobuhvatne mreže TEN-T kako su definirane u Uredbi (EU) br. 1315/2013 u svrhu omogućivanja civilno-obrambene dvojne namjene infrastrukture podliježu sljedećim dodatnim pravilima prihvatljivosti:
 - (a) prijedloge podnosi jedna ili više država članica ili, uz suglasnost dotične države članice, pravni subjekti s poslovnim nastanom u državama članicama;

- (b) djelovanja se odnose na dionice ili čvorove koje su države članice utvrdile u prilogu Vojnim zahtjevima za vojnu mobilnost unutar i izvan EU-a, koje je Vijeće usvojilo 20. studenoga 2018., ili u svakom naknadno donesenom popisu te svakom daljnjem okvirnom popisu prioriteta projekata koji države članice utvrde u skladu s Akcijskim planom za vojnu mobilnost;
- (c) djelovanja se mogu odnositi i na modernizaciju postojećih sastavnica infrastrukture ili na izgradnju novih sastavnica infrastrukture uzimajući u obzir zahtjeve u pogledu infrastrukture iz stavka 2. ovog članka;
- (d) djelovanja za provedbu razine zahtjeva za infrastrukturu koja premašuje razinu potrebnu za dvojni namjenu prihvatljiva su, međutim, njihov trošak prihvatljiv je samo do razine troškova koji odgovaraju razini zahtjeva potrebnih za dvojni namjenu; djelovanja povezana s infrastrukturom koja se upotrebljava samo u vojne svrhe nisu prihvatljiva;
- (e) djelovanja na temelju ovog članka financiraju se samo iz iznosa u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom (a) podtočkom iii. ove Uredbe.

2. Komisija donosi provedbeni akt u kojem se određuju, prema potrebi, zahtjevi za infrastrukturu primjenjivi na određene kategorije djelovanja koja se odnose na infrastrukturu dvojni namjene te postupak evaluacije u pogledu djelovanja povezanih s djelovanjima koja se odnose na infrastrukturu dvojni namjene. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 24. stavka 2.

3. Nakon privremene evaluacije CEF-a predviđene u članku 23. stavku 2., Komisija može proračunskom tijelu predložiti da prenese novac za koji nisu preuzete obveze iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke iii. u članak 4. stavak 2. točku (a) podtočku i.

POGLAVLJE III.

BESPOVRATNA SREDSTVA

Članak 13.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru CEF-a dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 14.

Kriteriji za dodjelu

1. Transparentni kriteriji za dodjelu utvrđuju se u programima rada iz članka 20. te u pozivima na podnošenje prijedloga uzimajući u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, samo sljedeće elemente:
- (a) učinak na gospodarstvo, društvo i okoliš, uključujući klimatski učinak (koristi i troškovi životnog ciklusa projekta), pouzdanost, sveobuhvatnost i transparentnost analize;

- (b) aspekte inovativnosti i digitalizacije, sigurnosti, interoperabilnosti i pristupačnosti, među ostalim za osobe sa smanjenom pokretljivošću;
- (c) prekograničnu dimenziju, mrežnu integraciju i teritorijalnu pristupačnost, među ostalim za europske otoke i najudaljenije regije;
- (d) dodanu vrijednost Unije;
- (e) sinergije između prometnog, energetskog i digitalnog sektora;
- (f) stupanj zrelosti djelovanja s obzirom na razvoj projekta;
- (g) pouzdanost strategije održavanja predložene za projekt po njegovu dovršenju;
- (h) pouzdanost predloženog plana provedbe;
- (i) katalitički učinak financijske potpore Unije na ulaganja;
- (j) potrebu za prevladavanjem financijskih prepreka poput onih uzrokovanih nedostatnom komercijalnom održivosti, visokim početnim troškovima ili manjkom tržišnog financiranja;
- (k) potencijal za dvojnu namjenu u kontekstu vojne mobilnosti;
- (l) usklađenost s Unijinim i nacionalnim planovima u području energetike i klime, uključujući načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”.

2. Pri ocjenjivanju prijedlogâ na temelju kriterija za dodjelu u obzir se uzima, ako je primjenjivo, otpornost na negativne učinke klimatskih primjena putem procjene osjetljivosti na klimatske promjene i rizika, uključujući odgovarajuće mjere prilagodbe.
3. Pri ocjenjivanju prijedlogâ na temelju kriterija za dodjelu osigurava se da su, ako je primjenjivo i kako je utvrđeno u programima rada, djelovanja obuhvaćena potporom CEF-a koja uključuju tehnologiju PNT tehnički kompatibilna s programima Galileo i EGNOS te programom Copernicus.
4. U pogledu djelovanja povezanih s prometnim sektorom, pri ocjenjivanju prijedlogâ na temelju kriterija za dodjelu, ako je primjenjivo, osigurava se da su predložena djelovanja usklađena s planovima rada za koridor i provedbenim aktima na temelju članka 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013 te da se njima uzima u obzir savjetodavno mišljenje odgovornog europskog koordinatora na temelju članka 45. stavka 8. te uredbe. Pri ocjenjivanju također se razmatra predstavlja li provedba djelovanja financiranih u okviru CEF-a rizik za poremećaj tokova tereta ili putnika na dijelu linije obuhvaćenom projektom te jesu li ti rizici ublaženi.
5. U pogledu djelovanja koja se odnose na prekogranične projekte u području obnovljive energije, u kriterijima za dodjelu uzimaju se u obzir uvjeti utvrđeni u članku 7. stavku 4.
6. U pogledu djelovanja koja se odnose na projekte od zajedničkog interesa u području digitalne povezivosti, u kriterijima za dodjelu utvrđenima u programima rada i pozivima na podnošenje prijedloga uzimaju se u obzir kriteriji utvrđeni u članku 8. stavku 4.

Članak 15.
Stope sufinanciranja

1. Iznos financijske potpore Unije za studije ne premašuje 50 % ukupnih prihvatljivih troškova. Za studije financirane iznosima prenesenima iz Kohezijskog fonda najviša stopa sufinanciranja jest stopa primjenjiva na Kohezijski fond, kako je navedeno u stavku 2. točki (c).
2. Za radove u prometnom sektoru primjenjuju se sljedeće najviše stope sufinanciranja:
 - (a) za radove koji se odnose na specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke i. iznos financijske potpore Unije ne premašuje 30 % ukupnih prihvatljivih troškova; međutim, stopa sufinanciranja može se povećati na najviše 50 % za djelovanja:
 - i. koja se odnose na prekogranične veze pod uvjetima navedenima u točki (e) ovog stavka;
 - ii. za podupiranje sustava telematskih aplikacija;
 - iii. za podupiranje interoperabilnosti unutarnjih plovni putova ili željezničke interoperabilnosti;
 - iv. za podupiranje novih tehnologija i inovacija;

- v. za podupiranje poboljšanja sigurnosti infrastrukture; i
 - vi. za prilagodbu prometne infrastrukture u svrhu graničnih kontrola na vanjskim granicama Unije, u skladu s relevantnim pravom Unije;
- (b) za radove koji se odnose na specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. iznos financijske potpore Unije ne premašuje 50 % ukupnih prihvatljivih troškova; međutim, stope sufinanciranja mogu se povećati na najviše 85 % ako se potrebni resursi prenesu u CEF na temelju članka 4. stavka 13.;
 - (c) kad je riječ o iznosima prenesenima iz Kohezijskog fonda, najviša stopa sufinanciranja ne premašuje 85 % ukupnih prihvatljivih troškova;
 - (d) kad je riječ o iznosima iz naslova Europsko strateško ulaganje od 1 559 800 000 EUR, kako je navedeno u dijelu II. prvom stavku prvoj alineji Priloga, za dovršenje glavnih prekograničnih željezničkih veza koje nedostaju među državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda, najviše stope sufinanciranja ne premašuju 85 % ukupnih prihvatljivih troškova;

- (e) kad je riječ o djelovanjima koja se odnose na prekogranične veze, povećanje najviših stopa sufinanciranja propisano u točkama (a), (c) i (d) ovog stavka može se primjenjivati isključivo na ona djelovanja u kojima je u planiranju i provedbi vidljiv visok stupanj integracije za potrebe kriterija za dodjelu iz članka 14. stavka 1. točke (c), primjerice osnivanjem poduzeća za potrebe jednog projekta, uspostavom zajedničke upravljačke strukture, bilateralnog pravnog okvira ili donošenjem provedbenog akta na temelju članka 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013; osim toga, stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na projekte koje provode strukture integriranog upravljanja, uključujući zajedničke pothvate, u skladu s člankom 11. stavkom 2. točkom (a), može se povećati za 5 %.

3. Za radove u energetsom sektoru primjenjuju se sljedeće najviše stope sufinanciranja:

- (a) za radove koji se odnose na specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (b) podtočke ii. iznos financijske potpore Unije ne premašuje 50 % ukupnih prihvatljivih troškova;
- (b) stope sufinanciranja mogu se povećati na najviše 75 % ukupnih prihvatljivih troškova za djelovanja kojima se doprinosi razvoju projekata od zajedničkog interesa koji, na temelju dokaza iz članka 14. stavka 2. Uredbe (EU) br. 347/2013, pružaju visok stupanj sigurnosti opskrbe na regionalnoj razini ili razini Unije, jačaju solidarnost Unije ili nude vrlo inovativna rješenja.

4. Za radove u digitalnom sektoru primjenjuju se sljedeće najviše stope sufinanciranja: za radove koji se odnose na specifične ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (c) iznos financijske potpore Unije ne premašuje 30 % ukupnih prihvatljivih troškova.

Stope sufinanciranja mogu se povećati:

- (a) do 50 % za djelovanja s izraženom prekograničnom dimenzijom, kao što su neprekidna pokrivenost 5G sustavima duž glavnih prometnih pravaca ili uvođenje mrežnih okosnica među državama članicama ili između Unije i trećih zemalja; i
- (b) do 75 % za djelovanja kojima se uvodi gigabitna povezivost socioekonomskih pokretača.

Djelovanja pružanja lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama, ako se provode s pomoću bespovratnih sredstava niske vrijednosti, mogu se financirati financijskom potporom Unije koja obuhvaća do 100 % prihvatljivih troškova, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja.

5. Najviša stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na djelovanja iz članka 10. stavka 1. najviša je stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na dotične sektore. Osim toga, stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na ta djelovanja može se povećati za 10 %.
6. U svakom od prometnog, energetskog i digitalnog sektora, u pogledu radova provedenih u najudaljenijim regijama, primjenjuje se posebna najviša stopa sufinanciranja od 70 %.

Članak 16.
Prihvatljivi troškovi

Osim kriterija iz članka 186. Financijske uredbe primjenjuju se sljedeći kriteriji prihvatljivosti troškova:

- (a) prihvatljivi su samo rashodi nastali u državama članicama, osim ako projekt od zajedničkog interesa ili prekogranični projekt u području obnovljive energije uključuje državno područje jedne treće zemlje ili više njih, kako je navedeno u članku 5. ili članku 11. stavku 4. ove Uredbe, ili međunarodne vode, i ako je djelovanje nužno za postizanje ciljeva dotičnog projekta;
- (b) troškovi opreme, objekata i infrastrukture koje korisnik vodi kao kapitalne rashode prihvatljivi su u cijelosti;
- (c) rashodi koji se odnose na kupnju zemljišta nisu prihvatljivi troškovi, osim za sredstva prenesena iz Kohezijskog fonda u prometni sektor u skladu s člankom 64. Uredbe (EU) 2021/...⁺;
- (d) prihvatljivi troškovi ne uključuju porez na dodanu vrijednost.

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta st06674/21 (2018/0196 (COD)).

Članak 17.

Kombiniranje bespovratnih sredstava s drugim izvorima financiranja

1. Bespovratna sredstva mogu se upotrebljavati u kombinaciji s financiranjem Europske investicijske banke, nacionalnih razvojnih banaka ili drugih razvojnih i javnih financijskih institucija te financijskih institucija i ulagatelja iz privatnog sektora, među ostalim putem javno-privatnih partnerstva.
2. Upotreba bespovratnih sredstava iz stavka 1. može se provesti namjenskim pozivima na podnošenje prijedloga.

Članak 18.

Smanjenje ili prekid dodjele bespovratnih sredstava

1. Osim razloga navedenih u članku 131. stavku 4. Financijske uredbe, iznos bespovratnih sredstava, osim u propisno opravdanim slučajevima, moguće je smanjiti iz sljedećih razloga:
 - (a) za studije, djelovanje nije započelo u roku od godinu dana od datuma početka navedenog u sporazumu o bespovratnim sredstvima;
 - (b) za radove, djelovanje nije započelo u roku od dvije godine od datuma početka navedenog u sporazumu o bespovratnim sredstvima;

- (c) nakon preispitivanja napretka djelovanja utvrđeno je da je provedba djelovanja toliko kasnila da se njegovi ciljevi vjerojatno neće postići.
2. Ugovor o bespovratnim sredstvima može se izmijeniti ili raskinuti na temelju razloga iz stavka 1.
 3. Prije donošenja bilo kakve odluke u vezi sa smanjenjem ili prekidom dodjele bespovratnih sredstava, predmet se sveobuhvatno ispituje i dotičnim korisnicima daje se mogućnost da unutar razumnog roka dostave svoje primjedbe.
 4. Dostupna odobrena sredstva za preuzimanje obveza koja proizlaze iz primjene stavka 1. ili 2. ovog članka raspodjeljuju se na druge programe rada predložene u okviru odgovarajuće financijske omotnice utvrđene u članku 4. stavku 2.

Članak 19.

Kumulativno i alternativno financiranje

1. Za djelovanje za koje je primljen doprinos u okviru CEF-a može se dobiti doprinos i iz drugog programa Unije, uključujući fondove u okviru podijeljenog upravljanja, pod uvjetom da tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos djelovanju primjenjuju se pravila relevantnog programa Unije. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

2. Oznaka pečat izvrsnosti dodjeljuje se djelovanjima koja su u skladu sa sljedećim kumulativnim uvjetima:
- (a) ocijenjena su u okviru poziva na podnošenje prijedloga u okviru CEF-a;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedloga;
 - (c) ne mogu se financirati na temelju tog poziva zbog proračunskih ograničenja.

Moguće je da djelovanja kojima je dodijeljena oznaka pečat izvrsnosti u skladu s prvim podstavkom dobiju potporu iz EFRR-a u skladu s člankom 67. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/...⁺ ili iz Kohezijskog fonda, bez daljnje procjene i pod uvjetom da su takve mjere u skladu s ciljevima i pravilima dotičnog fonda.

⁺ SL: Molimo u tekst umetnuti broj Uredbe iz dokumenta st06674/21 (2018/0196 (COD)).

POGLAVLJE IV.

PROGRAMIRANJE, PRAĆENJE,

EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 20.

Programi rada

1. CEF se provodi prema programima rada iz članka 110. Financijske uredbe.
2. Kako bi se osigurala transparentnost i predvidljivost te kako bi se poboljšala kvaliteta projekata, Komisija do ... [tri mjeseca nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donosi prve višegodišnje programe rada. Ti prvi višegodišnji programi rada uključuju vremenski raspored poziva na podnošenje prijedloga za prve tri godine CEF-a, njihove teme i okvirni proračun, kao i mogući okvir za cjelokupno programsko razdoblje.
3. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 24. stavka 2.

4. Pri donošenju programâ rada u energetsom sektoru Komisija posebnu pozornost posvećuje projektima od zajedničkog interesa i povezanim aktivnostima usmjerenima na daljnju integraciju unutarnjeg tržišta za energiju, okončavanje energetske izoliranosti i uklanjanje uskih grla elektroenergetske međupovezanosti s naglaskom na onim projektima kojima se doprinosi postizanju cilja međupovezanosti od najmanje 10 % do 2020. i 15 % do 2030. te projektima kojima se doprinosi usklađivanju elektroenergetskih sustava s mrežama Unije.
5. U skladu s člankom 200. stavkom 2. Financijske uredbe odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, prema potrebi, organizirati postupak odabira u dvije faze kako slijedi:
 - (a) podnositelji dostavljaju pojednostavnjenu dokumentaciju koja sadržava relativno sažete podatke u svrhu predodabira projekata na temelju ograničenog broja kriterija;
 - (b) podnositelji odabrani u prvoj fazi dostavljaju potpunu dokumentaciju po zaključenju te faze.

Članak 21.

Dodjela financijske potpore Unije

1. Nakon svakog poziva na podnošenje prijedloga koji se temelji na programu rada iz članka 20. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuje iznos financijske potpore koja se dodjeljuje odabranim projektima ili njihovim dijelovima te točno navodi uvjete i metode njihove provedbe. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 24. stavka 2.
2. Tijekom provedbe sporazumâ o dodjeli bespovratnih sredstava Komisija obavještuje korisnike i dotične države članice o promjenama iznosâ bespovratnih sredstava i isplaćenim konačnim iznosima.
3. Korisnici podnose izvješća kako je utvrđeno u odgovarajućim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava bez prethodnog odobrenja država članica. Komisija državama članicama omogućuje pristup izvješćima o djelovanjima koja su provedena na njihovim državnim područjima.

Članak 22.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku CEF-a prema ostvarenju općih i specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 3. navedeni su u dijelu I. Priloga.

2. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka CEF-a prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 26. kako bi izmijenila dio I. Priloga u pogledu pokazatelja, kada se to smatra potrebnim, te kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da su podaci za praćenje provedbe i rezultata programa prikladni za detaljnu analizu postignutog napretka, među ostalim za praćenje djelovanja u području klime, te da se prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno. U tu svrhu uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.
4. Komisija unapređuje posebnu internetsku stranicu putem objave, u stvarnom vremenu, pregleda projekata koji se provode, uz relevantne informacije uključujući procjene učinka, te vrijednosti, korisnika, provedbenog tijela i trenutnog stanja projekta. Svake dvije godine Komisija podnosi i izvješća o napretku. U tim izvješćima o napretku navode se informacije o provedbi CEF-a, u skladu s općim i specifičnim ciljevima utvrđenim u članku 3., pojašnjavajući jesu li različiti sektori na dobrom putu, je li ukupna proračunska obveza u skladu s ukupnim dodijeljenim iznosom, jesu li tekući projekti dostatno dovršeni te jesu li i dalje izvedivi i prikladni za isporuku.

Članak 23.

Evaluacija

1. Evaluacije se provode pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir u procesu odlučivanja.
2. Međuevaluacija CEF-a provodi se nakon što je dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe CEF-a.
3. Na kraju provedbe CEF-a, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1., Komisija provodi završnu evaluaciju CEF-a.
4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 24.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže koordinacijski odbor CEF-a, koji se može sastati u različitim sastavima, ovisno o predmetu na dnevnom redu. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 25.

Delegirani akti

1. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 26. kojima se ova Uredba dopunjuje:
 - (a) uspostavom okvira za praćenje i evaluaciju na temelju pokazatelja utvrđenih u dijelu I. Priloga;
 - (b) utvrđivanjem pravila o odabiru prekograničnih projekata u području obnovljive energije uz one u dijelu IV. Priloga te uspostavom i ažuriranjem popisa odabranih prekograničnih projekata u području obnovljive energije.
2. Podložno članku 172. drugom stavku UFEU-a Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 26. ove Uredbe:
 - (a) za izmjenu dijela III. Priloga u pogledu definicije koridora osnovne prometne mreže i prethodno utvrđenih dionica u sveobuhvatnoj mreži;
 - (b) za izmjenu dijela V. Priloga u pogledu utvrđivanja projekata digitalne povezivosti od zajedničkog interesa.

Članak 26.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 22. stavka 2. i članka 25. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 2., članka 22. stavka 2. i članka 25. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 7. stavka 2., članka 22. stavka 2. i članka 25. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 27.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na CEF, na njegova djelovanja i rezultate. Financijska sredstva dodijeljena CEF-u također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 3.

3. Transparentnost i javno savjetovanje osiguravaju se u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom.

Članak 28.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u CEF-u prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kad je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013.

POGLAVLJE IV.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Odredbe o stavljanju izvan snage i prijelazne odredbe

1. Uredbe (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 stavlja se izvan snage.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju Uredbe (EU) br. 1316/2013, koja se nastavlja primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja.
3. Iz financijske omotnice za CEF mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između CEF-a i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 1316/2013.
4. Ako je to potrebno, odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. radi pokrivanje troškova predviđenih u članku 4. stavku 5. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027., u skladu s ovom Uredbom.

Članak 30.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

PRILOG

DIO I.

POKAZATELJI

CEF će se pomno pratiti na temelju skupa pokazatelja za mjerenje uspješnosti u ostvarenju općih i specifičnih ciljeva CEF-a te za svođenje administrativnog opterećenja i troškova na najmanju moguću mjeru. U tu će se svrhu prikupljati podaci o sljedećim ključnim pokazateljima:

Sektori	Specifični ciljevi	Ključni pokazatelji
Promet	učinkovite, međusobno povezane i multimodalne mreže i infrastruktura za pametnu, interoperabilnu, održivu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost	broj prekograničnih veza i veza koje nedostaju obuhvaćenih potporom CEF-a (uključujući djelovanja koja se odnose na gradska čvorišta, regionalne prekogranične željezničke veze, multimodalne logističke platforme, morske luke, luke unutarnjih plovni putova, veze do zračne luke i željezničko-cestovne terminale osnovne mreže TEN-T-a i sveobuhvatne mreže TEN-T-a)
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi digitalizaciji prometa, osobito uvođenjem ERTMS-a, RIS-a, ITS-a, VTMS-a/e-pomorskog servisa i SESAR-a
		broj postaja za opskrbu alternativnim gorivom koja su izgrađena ili modernizirana uz potporu CEF-a

Sektori	Specifični ciljevi	Ključni pokazatelji
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi sigurnosti prometa
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi pristupačnosti prometa za osobe sa smanjenom pokretljivošću
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi smanjenju buke u željezničkom teretnom prijevozu
	prilagodba za dvojnu namjenu prometne infrastrukture	broj sastavnica prometne infrastrukture koje su prilagođene zahtjevima u pogledu dvojne namjene
Energetika	doprinos međupovezivosti i integraciji tržišta	broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi projektima međusobnog povezivanja mreža država članica i otklanjanja unutarnjih ograničenja
	sigurnost opskrbe	broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi projektima kojima se osigurava otpornost plinske mreže
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi unapređivanju i digitalizaciji mreža i povećanju kapaciteta za skladištenje energije
	održiv razvoj olakšavanjem dekarbonizacije	broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi projektima kojima se omogućuje povećanje udjela obnovljive energije u energetske sustavima
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi prekograničnoj suradnji u području obnovljive energije

Sektori	Specifični ciljevi	Ključni pokazatelji
Digitalni sektor	doprinos uvođenju infrastrukture za digitalnu povezivost širom Unije	novi priključci na mreže vrlo velikog kapaciteta za socioekonomske pokretače i priključci na visokokvalitetne mreže za lokalne zajednice
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se omogućuje pokrivenost 5G sustavima duž prometnih pravaca
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se omogućuju novi priključci na mreže vrlo velikog kapaciteta
		broj djelovanja obuhvaćenih potporom CEF-a kojima se doprinosi digitalizaciji energetskog i prometnog sektora

DIO II.

OKVIRNI POSTOCI ZA PROMETNI SEKTOR

Proračunska sredstva iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke i. raspoređuju se kako slijedi:

- 60 % za djelovanja iz članka 9. stavka 2. točke (a): „djelovanja koja se odnose na učinkovite, međusobno povezane, interoperabilne i multimodalne mreže” od čega 1 559 800 000 EUR¹ treba biti dodijeljeno, prioritarno i na konkurentskoj osnovi, za dovršenje glavnih prekograničnih željezničkih veza koje nedostaju među državama članicama koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda;

¹ 1 384 000 000 EUR u cijenama iz 2018.

- 40 % za djelovanja iz članka 9. stavka 2. točke (b): „djelovanja koja se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, multimodalnu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost”.

Proračunska sredstva iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke ii. raspoređuju se kako slijedi:

- 85 % za djelovanja iz članka 9. stavka 2. točke (a): „djelovanja koja se odnose na učinkovite, međusobno povezane, interoperabilne i multimodalne mreže”,
- 15 % za djelovanja iz članka 9. stavka 2. točke (b): „djelovanja koja se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, multimodalnu, uključivu, pristupačnu, sigurnu i zaštićenu mobilnost”.

Za djelovanja iz članka 9. stavka 2. točke (a), 85 % proračunskih sredstava trebalo bi dodijeliti za djelovanja za koridore osnovne mreže i 15 % za djelovanja za sveobuhvatnu mrežu.

DIO III.:

KORIDORI OSNOVNE PROMETNE MREŽE

I PREKOGRANIČNE VEZE NA SVEUBUHVAATNOJ MREŽI

1. Koridori osnovne mreže i okviran popis prethodno utvrđenih prekograničnih veza i veza koje nedostaju

koridor osnovne mreže „Atlantski koridor”		
trasiranje	Gijón – León – Valladolid A Coruña – Vigo – Orense – León Zaragoza – Pamplona/Logroño – Bilbao Tenerife / Gran Canaria – Huelva/Sanlúcar de Barrameda – Sevilla – Córdoba Algeciras – Bobadilla – Madrid Sines/Lisboa – Madrid – Valladolid Lisboa – Aveiro – Leixões/Porto – rijeka Douro Sionainn Faing ili Shannon Foynes/Baile Átha Cliath ili Dublin/Corcaigh ili Cork – Le Havre – Rouen – Paris Aveiro – Valladolid – Vitoria-Gasteiz – Bergara – Bilbao/Bordeaux – Toulouse/Tours – Paris – Metz – Mannheim/Strasbourg Sionainn Faing ili Shannon Foynes/Baile Átha Cliath ili Dublin/ Corcaigh ili Cork – Saint Nazaire – Nantes – Tours – Dijon	
prekogranične veze	Évora – Mérida	željeznica
	Vitoria-Gasteiz – San Sebastián – Bayonne – Bordeaux	
	Aveiro – Salamanca	
	rijeka Douro (Via Navegável do Douro)	unutarnji plovni putovi
veze koje nedostaju	interoperabilne pruge na Pirinejskom poluotoku čiji profil nije u skladu s UIC-om	željeznica

koridor osnovne mreže „Baltičko – jadranski koridor”		
trasiranje	Gdynia – Gdańsk – Katowice/Ślasków Gdańsk – Warszawa – Katowice/Kraków Katowice – Ostrava – Brno – Wien Szczecin/Świnoujście – Poznań – Wrocław – Ostrava Katowice – Bielsko-Biala – Žilina – Bratislava – Wien Wien – Graz– Villach – Udine – Trieste Udine – Venezia – Padova – Bologna – Ravenna – Ancona Graz – Maribor –Ljubljana – Koper/Trieste	
prekogranične veze	Katowice/Opole – Ostrava – Brno Katowice – Žilina Bratislava – Wien Graz – Maribor Venezia – Trieste – Divača – Ljubljana	željeznica
	Katowice – Žilina Brno – Wien	cesta
veze koje nedostaju	Gloggnitz – Mürzzuschlag: osnovni tunel Semmering Graz – Klagenfurt: željeznička pruga i tunel Koralm Koper – Divača	željeznica

koridor osnovne mreže „Mediterranski koridor”		
trasiranje	Algeciras – Bobadilla – Madrid – Zaragoza – Tarragona Madrid – Valencia – Sagunto – Teruel – Zaragoza Sevilla – Bobadilla – Murcia Cartagena – Murcia – Valencia – Tarragona/Palma de Mallorca – Barcelona Tarragona – Barcelona – Perpignan – Narbonne - Toulouse/Marseille – Genova/Lyon – La Spezia/Torino – Novara – Milano – Bologna/Verona – Padova – Venezia – Ravenna/Trieste/Koper – Ljubljana – Budapest Ljubljana/Rijeka – Zagreb – Budapest – granica s Ukrajinom	
prekogranične veze	Barcelona – Perpignan	željeznica
	Lyon – Torino: osnovni tunel i pristupni putovi	
	Nice – Ventimiglia	
	Venezia – Trieste – Divača – Ljubljana	
	Ljubljana – Zagreb	
	Zagreb – Budapest	
	Budapest – Miskolc – granica s Ukrajinom	
	Lendava – Letenye	cesta
	Vásárosnamény – granica s Ukrajinom	
veze koje nedostaju	Almería – Murcia	željeznica
	interoperabilne pruge na Pirinejskom poluotoku čiji profil nije u skladu s UIC-om	
	Perpignan – Montpellier	
	Koper – Divača	
	Rijeka – Zagreb	
	Milano – Cremona – Mantova – Porto Levante/Venezia – Ravenna/Trieste	unutarnji plovni putovi

koridor osnovne mreže „Koridor Sjeverno more – Baltik”		
trasiranje	Luleå – Helsinki – Tallinn – Rīga Ventspils – Rīga Rīga– Kaunas Klaipeda – Kaunas – Vilnius Kaunas – Warszawa granica s Bjelarusom – Warszawa – Łódź/Poznań – Frankfurt(Oder) – Berlin – Hamburg – Kiel Łódź – Katowice/Wrocław granica s Ukrajinom – Rzeszów – Katowice – Wrocław – Falkenberg – Magdeburg Szczecin/Świnoujście – Berlin – Magdeburg – Braunschweig – Hannover Hannover – Bremen – Bremerhaven/Wilhelmshaven Hannover – Osnabrück – Hengelo – Almelo – Deventer – Utrecht Utrecht – Amsterdam Utrecht – Rotterdam – Antwerpen Hannover/Osnabrück – Köln – Antwerpen	
prekogranične veze	Tallinn – Rīga – Kaunas – Warszawa: baltička željeznica, nova potpuno interoperabilna pruga s profilom u skladu s UIC-om	željeznica
	Świnoujście/Szczecin – Berlin	željeznica i unutarnji plovni putovi
	koridor Via Baltica EE – LV – LT – PL	cesta
veze koje nedostaju	Kaunas – Vilnius: dio baltičke željeznice, nove potpuno interoperabilne pruge s profilom u skladu s UIC-om	željeznica
	Warszawa/Idzikowice – Poznań/Wrocław, uključujući veze s planiranim središnjim prometnim čvorištem	
	Nord-Ostsee kanal	unutarnji plovni putovi
	Berlin – Magdeburg – Hannover; Mittellandkanal; zapadnonjemački kanali	
	Rajna, Waal	
	Noordzeekanaal, IJssel, Twentekanaal	

koridor osnovne mreže „Sjeverno more – Sredozemlje”		
trasiranje	granica s Ujedinjenom Kraljevinom – Baile Átha Cliath ili Dublin – Sionainn Faing ili Shannon Foynes/ Corcaigh ili Cork Sionainn Faing ili Shannon Foynes/ Baile Átha Cliath ili Dublin/ Corcaigh ili Cork – Le Havre/Calais/Dunkerque/Zeebrugge/Terneuzen/Gent/Antwerpen/Rotterdam/Amsterdam granica s Ujedinjenom Kraljevinom – Lille – Brussel ili Bruxelles Amsterdam – Rotterdam – Antwerpen – Brussel ili Bruxelles – Luxembourg Luxembourg – Metz – Dijon – Macon – Lyon – Marseille Luxembourg – Metz – Strasbourg – Basel Antwerpen/Zeebrugge – Gent – Calais/Dunkerque/Lille – Paris– Rouen – Le Havre	
prekogranične veze	Brussel ili Bruxelles – Luxembourg – Strasbourg	Željeznica
	Terneuzen – Gent	unutarnji plovni putovi
	Seine – mreža Scheldt i pripadajuća porječja rijeka Seine, Scheldt i Meuse	
	koridor Rajna – Scheldt	
veze koje nedostaju	Albertkanaal/kanal Albert i Kanaal Bocholt-Herentals	unutarnji plovni putovi

koridor osnovne mreže „Bliski istok – Istočni Mediteran”		
trasiranje	Hamburg – Berlin Rostock – Berlin – Dresden Bremerhaven/Wilhelmshaven – Magdeburg – Dresden Dresden – Ústí nad Labem – Mělník/Praha – Lysá nad Labem/Poříčany – Kolín Kolín – Pardubice – Brno – Wien/Bratislava – Budapest – Arad – Timișoara – Craiova – Calafat – Vidin – Sofia Sofia – granica sa Srbijom/granica sa Sjevernom Makedonijom Sofia – Plovdiv – Burgas/granica s Turskom granica s Turskom – Alexandroupoli – Kavala – Thessaloniki – Ioannina – Kakavia/Igoumenitsa granica sa Sjevernom Makedonijom – Thessaloniki Sofia – Thessaloniki – Athina – Piraeus/Ikonio – Irakleio – Lemesos (Vasiliko) – Lefkosa/Larnaka Athina – Patra/Igoumenitsa	
prekogranične veze	Dresden – Praha/Kolín	željeznica
	Wien/Bratislava – Budapest	
	Békéscsaba – Arad – Timișoara	
	Craiova – Calafat – Vidin – Sofia – Thessaloniki	
	Sofia – granica sa Srbijom/granica sa Sjevernom Makedonijom	
	granica s Turskom – Alexandroupoli	
	granica sa Sjevernom Makedonijom – Thessaloniki	
	Ioannina – Kakavia (granica s Albanijom)	cesta
	Drobeta Turnu Severin/Craiova – Vidin – Montana	
	Sofia – granica sa Srbijom	
	Hamburg – Dresden – Praha – Pardubice	unutarnji plovni putovi
veze koje nedostaju	Igoumenitsa – Ioannina Praha – Brno Thessaloniki – Kavala – Alexandroupoli Timișoara – Craiova	željeznica

koridor osnovne mreže „Rajnsko-alpski koridor”		
trasiranje	Genova – Milano – Lugano – Basel Genova – Novara – Brig – Bern – Basel – Karlsruhe – Mannheim – Mainz – Koblenz – Köln Köln – Düsseldorf – Duisburg – Nijmegen/Arnhem – Utrecht – Amsterdam Nijmegen – Rotterdam – Vlissingen Köln – Liège – Brussel ili Bruxelles – Gent Liège – Antwerpen – Gent – Zeebrugge	
prekogranične veze	Zevenaar – Emmerich – Oberhausen	željeznica
	Karlsruhe – Basel	
	Milano/Novara – granica sa Švicarskom	
	Basel – Antwerpen/Rotterdam – Amsterdam	unutarnji plovni putovi
veze koje nedostaju	Genova – Tortona/Novi Ligure	željeznica
	Zeebrugge – Gent	

koridor osnovne mreže „Rajnsko-dunavski koridor”		
trasiranje	Strasbourg – Stuttgart – München – Wels/Linz Strasbourg – Mannheim – Frankfurt am Main– Würzburg – Nürnberg – Regensburg – Passau – Wels/Linz München/Nürnberg – Praha – Ostrava/Přerov – Žilina – Košice – granica s Ukrajinom Wels/Linz – Wien – Bratislava – Budapest – Vukovar Wien/Bratislava – Budapest – Arad – Moravita/Braşov/Craiova – Bucureşti – Giurgiu/Constanta – Sulina	
prekogranične veze	München – Praha	željeznica
	Nürnberg – Plzeň	
	München – Mühldorf – Freilassing – Salzburg	
	Strasbourg – Kehl Appenweier	
	Hranice – Žilina	
	Košice – granica s Ukrajinom	
	Wien – Bratislava/Budapest	
	Bratislava – Budapest	
	Békéscsaba – Arad– Timișoara – granica sa Srbijom	
	Bucureşti – Giurgiu - Rousse	
	Dunav (Kehlheim – Constanța/Midia/Sulina) i pripadajuća porječja Váha, Save i Tise	unutarnji plovni putovi
	Zlín – Žilina	Cesta
	Timișoara - granica sa Srbijom	
veze koje nedostaju	Stuttgart – Ulm	željeznica
	Salzburg – Linz	
	Craiova – Bucureşti	
	Arad – Sighișoara – Braşov – Predeal	

koridor osnovne mreže „Skandinavsko-mediteranski koridor”		
trasiranje	granica s Rusijom – Hamina/Kotka – Helsinki – Turku/Naantali – Stockholm – Örebro(Hallsberg)/Linköping – Malmö Narvik/Oulu – Luleå – Umeå – Stockholm/Örebro(Hallsberg) Oslo – Göteborg – Malmö – Trelleborg Malmö – Kopenhagen – Fredericia – Aarhus – Aalborg – Hirtshals/Frederikshavn Kopenhagen – Kolding/Lübeck – Hamburg – Hannover Bremerhaven – Bremen – Hannover – Nürnberg Rostock – Berlin – Halle/Leipzig – Erfurt – München Nürnberg – München – Innsbruck – Verona – Bologna – Ancona/Firenze Livorno/La Spezia – Firenze – Roma – Napoli – Bari – Taranto – Valletta/Marsaxlokk Cagliari – Napoli – Gioia Tauro – Palermo/Augusta – Valletta/Marsaxlokk	
prekogranične veze	granica s Rusijom – Helsinki	željeznica
	København – Hamburg: pristupni putovi čvrste veze na pojasu Fehmarn Belt	
	München – Wörgl – Innsbruck – Fortezza – Bolzano – Trento – Verona: osnovni tunel Brenner i njegovi pristupni putovi	
	Göteborg – Oslo	
	København – Hamburg: čvrsta veza na pojasu Fehmarn Belt	željeznica/cesta

2. Okvirni popis prethodno utvrđenih prekograničnih veza na sveobuhvatnoj mreži

Prekogranične dionice sveobuhvatne mreže iz članka 9. stavka 2. točke (a) podtočke ii. uključuju sljedeće dionice:

Baile Átha Cliath ili Dublin/Letterkenny – granica s Ujedinjenom Kraljevinom	cesta
Pau – Huesca	željeznica
Lyon – granica sa Švicarskom	željeznica
Athus – Mont-Saint-Martin	željeznica
Breda – Venlo – Viersen – Duisburg	željeznica
Antwerpen – Duisburg	željeznica
Mons – Valenciennes	željeznica
Gent – Terneuzen	željeznica
Heerlen – Aachen	željeznica
Groningen – Bremen	željeznica
Stuttgart – granica sa Švicarskom	željeznica
Gallarate/Sesto Calende – granica sa Švicarskom	željeznica
Berlin – Rzepin/Horka – Wrocław	željeznica
Praha – Linz	željeznica
Villach – Ljubljana	željeznica

Pivka – Rijeka	željeznica
Plzeň – České Budějovice – Wien	željeznica
Wien – Győr	željeznica
Graz – Celldömölk – Győr	željeznica
Neumarkt-Kallham – Mühldorf	željeznica
koridor Amber PL – SK – HU	željeznica
koridor Via Carpathia granica između Bjelarusia i Ukrajine – PL – SK – HU – RO	cesta
Focșani – granica s Moldovom	cesta
Budapest – Osijek – Svilaj (granica s Bosnom i Hercegovinom)	cesta
Faro – Huelva	željeznica
Porto – Vigo	željeznica
Giurgiu – Varna	željeznica
Svilengrad – Pithio	željeznica

3. Sastavnice sveobuhvatne mreže koja se nalazi u državama članicama koje nemaju kopnenu granicu s drugom državom članicom.

DIO IV.:

ODABIR PREKOGRANIČNIH PROJEKATA U PODRUČJU OBNOVLJIVE ENERGIJE

1. Cilj prekograničnih projekata u području obnovljive energije

Prekograničnim projektima u području obnovljive energije promiče se prekogranična suradnja među državama članicama u području planiranja, razvoja i troškovno učinkovite eksploatacije obnovljivih izvora energije te se olakšava njihova integracija s pomoću postrojenja za pohranu energije kako bi se pružio doprinos dugoročnoj strategiji Unije za dekarbonizaciju.

2. Opći kriteriji

Da bi se projekt smatrao prekograničnim projektom u području obnovljive energije, mora ispunjavati sve sljedeće opće kriterije:

- (a) projekt je uključen u sporazum o suradnji ili bilo koji drugi dogovor između dviju država članica ili više njih ili dogovor između jedne države članice ili više njih i jedne treće zemlje ili više njih, kako je utvrđeno u člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001;

- (b) projekt omogućuje uštede troškova u uvođenju obnovljive energije ili koristi za integraciju sustava, sigurnost opskrbe ili inovacije, ili oboje, u usporedbi sa sličnim projektom ili projektom obnovljive energije koji je samostalno provela jedna od država članica koje u njemu sudjeluju;
- (c) njegove potencijalne ukupne koristi premašuju troškove, uključujući dugoročne, prema procjeni na temelju analize troškova i koristi iz točke 3. ovoga dijela i uz primjenu metodologija iz članka 7. stavka 2. ove Uredbe.

3. Analiza troškova i koristi

- (a) troškovi proizvodnje energije;
- (b) troškovi integracije sustava;
- (c) troškovi potpore;
- (d) emisije stakleničkih plinova;
- (e) sigurnost opskrbe;
- (f) zagađenje zraka i ostalo lokalno zagađenje, kao što su učinci na lokalnu prirodu i okoliš;
- (g) inovacije.

4. Postupak

- (a) Promotori projekta, uključujući države članice, koji je potencijalno prihvatljiv da se odabere kao prekogranični projekt u području obnovljive energije na temelju sporazuma o suradnji ili bilo kakve druge vrste dogovora između dviju država članica ili više njih ili između jedne države članice ili više njih i jedne treće zemlje ili više njih, kako je utvrđeno u člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001, i za koji se traži status prekograničnog projekta u području obnovljive energije, Komisiji podnose zahtjev za odabir prekograničnog projekta u području obnovljive energije. Zahtjev mora sadržavati relevantne informacije s pomoću kojih Komisija može ocijeniti projekt na temelju kriterija utvrđenih u točkama 2. i 3. ovoga dijela u skladu s metodologijama iz članka 7. stavka 2. ove Uredbe.

Komisija osigurava da nositelji imaju mogućnost podnijeti zahtjev za dodjelu statusa prekograničnog projekta u području obnovljive energije najmanje jednom godišnje.

- (b) Komisija osniva skupinu za prekogranične projekte u području obnovljive energije, koja se sastoji od jednog predstavnika svake države članice i jednog predstavnika Komisije, i predsjedava tom skupinom. Skupina donosi svoj poslovnik.
- (c) Najmanje jednom godišnje Komisija organizira postupak odabira za prekogranične projekte. Nakon evaluacije projekata Komisija skupini navedenoj u ovom stavku točki (b) dostavlja popis prihvatljivih projekata u području obnovljive energije koji su u skladu s kriterijima iz članka 7. i iz ovog stavka točke (d).

- (d) Skupini iz točke (b) daju se relevantne informacije, osim ako su poslovno osjetljive, o prihvatljivim projektima koji su uvršteni na popis koji je podnijela Komisija u pogledu sljedećih kriterija:
- i. potvrde usklađenosti s kriterijima za prihvatljivost i odabir za sve projekte;
 - ii. informacija o mehanizmu suradnje koji se odnosi na projekt i informacija o mjeri u kojoj projekt ima potporu jedne države članice ili više njih;
 - iii. opisa cilja projekta, uključujući procijenjeni kapacitet (u kW) i, prema potrebi, proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (u kWh godišnje), kao i ukupnih troškova projekta i navedenih prihvatljivih troškova, u eurima;
 - iv. informacija o očekivanoj dodanoj vrijednosti Unije u skladu sa stavkom 2. točkom (b) ovoga dijela i očekivanim troškovima i koristima te očekivanoj dodanoj vrijednosti Unije u skladu sa stavkom 2. točkom (c) ovoga dijela.
- (e) Skupina može na svoje sastanke, prema potrebi, pozvati nositelje prihvatljivih projekata, predstavnike trećih zemalja koje su uključene u prihvatljive projekte i druge relevantne dionike.
- (f) Na temelju rezultata evaluacije skupina se dogovara o nacrtu popisa prekograničnih projekata u području obnovljive energije, a koji treba donijeti u skladu s točkom (g).

- (g) Komisija donosi konačan popis odabranih prekograničnih projekata u području obnovljive energije delegiranim aktom na temelju nacrtu popisa iz točke (f) i uzimajući u obzir točku (i). Komisija na svojoj internetskoj stranici objavljuje i popis odabranih prekograničnih projekata u području obnovljive energije. Taj se popis prema potrebi preispituje, a najmanje jednom u dvije godine.
- (h) Skupina prati provedbu projekata s konačnog popisa i daje preporuke kako prevladati moguća kašnjenja u provedbi. U tu svrhu nositelji odabranih projekata dostavljaju informacije o provedbi svojih projekata.
- (i) Komisija pri odabiru prekograničnih projekata u području obnovljive energije nastoji osigurati odgovarajuću geografsku ravnotežu pri odabiru takvih projekata. Za odabir projekata može se upotrijebiti regionalno grupiranje.
- (j) Projekt se ne odabire kao prekogranični projekt u području obnovljive energije ili, ako je odabran, taj mu se status oduzima, ako su informacije koje su bile odlučujuće za evaluaciju bile netočne ili projekt nije u skladu s pravom Unije.

DIO V.
PROJEKTI OD ZAJEDNIČKOG INTERESA U PODRUČJU INFRASTRUKTURE ZA
DIGITALNU POVEZIVOST

1. Gigabitna povezivost, uključujući 5G sustave i drugu najnapredniju povezivost, za socioekonomske pokretače

Prioritet djelovanja određuje se uzimajući u obzir funkciju socioekonomskih pokretača, relevantnost digitalnih usluga i aplikacija koje su dostupne zahvaljujući osnovnoj povezivosti te potencijalne socioekonomske koristi za građane, poduzeća i lokalne zajednice, uključujući dodatno područje pokrivenosti koje je ostvareno, kad je riječ o kućanstvima. Raspoloživi se proračun geografski uravnoteženo raspoređuje među državama članicama.

Prioritet se daje djelovanjima kojima se doprinosi gigabitnoj povezivosti, uključujući 5G sustave i drugu najnapredniju povezivost, za:

- (a) bolnice i medicinske centre u skladu s nastojanjima da se digitaliziraju sustavi zdravstvene zaštite u svrhu povećanja dobrobiti građana Unije i mijenjanja načina pružanja zdravstvenih usluga pacijentima;
- (b) obrazovne i istraživačke centre u kontekstu nastojanja da se u obrazovnim sustavima olakša uporaba, među ostalim, računalstva velikih brzina, aplikacija u oblaku i velike količine podataka, smanji digitalni jaz i uvode inovacije radi poboljšanja ishoda učenja, povećanja jednakosti i poboljšanja učinkovitosti;
- (c) neprekidnu 5G širokopojasnu bežičnu pokrivenost za sva urbana područja do 2025.

2. Bežična povezivost u lokalnim zajednicama

Djelovanja čiji je cilj pružanje lokalne bežične povezivosti u središtima lokalnog javnog života, uključujući vanjske prostore dostupne javnosti koji imaju važnu ulogu u javnom životu lokalnih zajednica, moraju ispunjavati sljedeće uvjete kako bi primila financiranje:

- (a) provodi ih tijelo javnog sektora iz drugog stavka koje može planirati i nadzirati postavljanje unutarnjih ili vanjskih lokalnih bežičnih pristupnih točaka u javnim prostorima te osigurati financiranje operativnih troškova tijekom razdoblja od najmanje tri godine;
- (b) temelje se na digitalnim mrežama vrlo velikog kapaciteta koje korisnicima omogućuju vrlo kvalitetnu internetsku vezu:
 - i. koja je besplatna i bez diskriminirajućih uvjeta, lako pristupačna, zaštićena i upotrebljava najsuvremeniju i najbolju dostupnu opremu, i kojom se korisnicima može pružiti povezivost velike brzine; i
 - ii. koja omogućuje rašireni i nediskriminirajući pristup inovativnim digitalnim uslugama;
- (c) upotrebljavaju jedinstveni vizualni identitet koji utvrdi Komisija i sadržavaju poveznicu na pripadajuće višejezične internetske alate;

- (d) s ciljem postizanja sinergija i povećanja kapaciteta te poboljšanja korisničkog iskustva, olakšavaju uvođenje 5G bežičnih pristupnih točaka kratkog dometa, kako je utvrđeno u Direktivi (EU) 2018/1972; i
- (e) imaju obvezu nabaviti potrebnu opremu i/ili povezane usluge instalacije u skladu s primjenjivim pravom kako bi se osiguralo da projekti neopravdano ne narušavaju tržišno natjecanje.

Financijska potpora Unije dostupna je tijelima javnog sektora, kako su definirana u članku 3. točki 1. Direktive (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća¹, koja se obvežu pružati, u skladu s nacionalnim pravom, lokalnu bežičnu povezivost koja je besplatna i bez diskriminirajućih uvjeta postavljanjem lokalnih bežičnih pristupnih točaka.

Financiranim djelovanjima ne udvostručuju se u istom javnom prostoru postojeće besplatne privatne ili javne ponude sličnih karakteristika, uključujući kvalitetu.

Raspoloživi se proračun geografski uravnoteženo raspoređuje među državama članicama.

Prema potrebi osigurat će se koordinacija i usklađenost s djelovanjima obuhvaćenima potporom CEF-a kojima se promiče pristup socioekonomskih pokretača mrežama vrlo velikog kapaciteta koje mogu osigurati gigabitnu povezivost, uključujući 5G sustave i drugu najnapredniju povezivost.

¹ Direktiva (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (SL L 327, 2.12.2016., str. 1.).

3. Okvirni popis 5G koridora i prekograničnih mrežnih okosnica prihvatljivih za financiranje

U skladu s ciljevima gigabitnog društva, koje je Komisija utvrdila kako bi osigurala da glavni zemaljski prometni pravci budu neprekidno pokriveni mrežom 5G do 2025., djelovanja kojima se provodi neprekidna pokrivenost 5G sustavima na temelju članka 9. stavka 4. točke (c) uključuju, kao prvi korak, djelovanja za prekogranične dionice radi eksperimentiranja s povezanom i automatiziranom mobilnosti (CAM) i, kao drugi korak, djelovanja za veće dionice radi razmjerno većeg uvođenja CAM-a duž koridora, kako je navedeno u tablici u nastavku (okvirni popis). U tu se svrhu koridori TEN-T upotrebljavaju kao osnova, ali uvođenje 5G sustava nije nužno ograničeno na te koridore¹.

Nadalje, djelovanja kojima se podupire širenje mrežnih okosnica, uključujući postavljanje podmorskih kabela unutar država članica i između Unije i trećih zemalja ili kojima se povezuju europski otoci, na temelju članka 9. stavka 4. točke (d), također se podupiru kako bi se osigurala potrebna zalihost takve vitalne infrastrukture te povećali kapacitet i otpornost digitalnih mreža Unije.

¹ Dionice u kurzivu nalaze se izvan koridorâ osnovne mreže TEN-T-a, ali su unutar 5G koridorâ.

koridor osnovne mreže „Atlantski koridor”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	Porto – Vigo
	Mérida – Évora
	Paris – Amsterdam – Frankfurt am Main
	Aveiro – Salamanca
	San Sebastián – Biarritz
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Metz – Paris – Bordeaux – Bilbao – Vigo – Porto – Lisboa
	Bilbao – Madrid – Lisboa
	Madrid – Mérida – Sevilla – Tarifa
uvođenje mrežnih okosnica, uključujući podmorske kabele	Açzores /Madeira – Lisboa
koridor osnovne mreže „Baltičko – jadranski koridor”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Gdańsk – Warszawa – Brno – Wien – Graz – Ljubljana - Koper/Trieste
koridor osnovne mreže „Mediterranski koridor”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Budapest – Zagreb – Ljubljana – Rijeka – Split – Dubrovnik
	Ljubljana – Zagreb – Slavonski Brod – Bajakovo (granica sa Srbijom)
	Slavonski Brod – Đakovo – Osijek
	Montpellier – Narbonne – Perpignan – Barcelona – Valencia – Málaga – Tarifa s proširenjem na Narbonne – Toulouse
uvođenje mrežnih okosnica, uključujući podmorske kabele	podmorske kabelske mreže Lisboa – Marseille – Milano

koridor osnovne mreže „Koridor Sjeverno more – Baltik”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	Warszawa– Kaunas – Vilnius
	Kaunas – Klaipėda
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Tallinn – Rīga – Kaunas –granica između Litve i Poljske – Warszawa
	granica između Litve i Bjelarus – Vilnius – Kaunas – Klaipėda
	koridor Via Carpathia: Klaipėda – Kaunas – Ełk – Białystok – Lublin – Rzeszów – Barwinek – Košice
koridor osnovne mreže „Sjeverno more – Sredozemlje”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	Metz – Merzig – Luxembourg
	Rotterdam – Antwerpen – Eindhoven
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Amsterdam – Rotterdam – Breda – Lille – Paris
	Brussel ili Bruxelles – Metz – Basel
	Mulhouse – Lyon – Marseille
koridor osnovne mreže „Bliski istok – Istočni Mediteran”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	Sofia – Thessaloniki – Beograd
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Berlin – Praha – Brno – Bratislava – Timișoara – Sofia – granica s Turskom
	Bratislava – Košice
	Sofia – Thessaloniki – Athina

koridor osnovne mreže „Rajnsko-alpski koridor”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	Bologna – Innsbruck – München (koridor Brenner)
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Rotterdam – Oberhausen – Frankfurt am Main
	Basel – Milano – Genova
koridor osnovne mreže „Rajnsko-dunavski koridor”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Frankfurt am Main – Passau – Wien – Bratislava – Budapest – Osijek – Vukovar – București – Constanta
	București – Iasi
	Karlsruhe – München – Salzburg – Wels
	Frankfurt am Main – Strasbourg
koridor osnovne mreže „Skandinavsko-mediteranski koridor”	
prekogranične dionice za eksperimentiranje s CAM-om	Oulu – Tromsø Oslo – Stockholm – Helsinki
veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	Turku – Helsinki – granica s Rusijom
	Oslo – Malmö – København – Hamburg – Würzburg – Nürnberg – München – Rosenheim – Verona – Bologna – Napoli – Catania – Palermo
	Stockholm – Malmö
	Napoli – Bari – Taranto
	Aarhus – Esbjerg – Padborg
